

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

12+

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улуунун "Ньурба" ("Огни Нюрбы") хаһыат редакцията" автономнай тэрилтэ

№5

«БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЫЙА»
БААРТЫЙАБА КУОЛАСТАА!

КЫАХТААХ САХА СИРЭ - БАЙЫЛЫАТ ОЛОХ ТУҤУГАР!

БАЛАҒАН ҮЙҮН
17-19

АРАССЫЫА СУДААРЫСТЫБАННАЙ ДУУМАТЫН
ДЬОКУТААТТАРЫН БЫЫБАРА

Оплачено из средств избирательного фонда Якутского регионального отделения Всероссийской политической партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ»

— Реализация федеральных программ —

Об асфальтировании дорог и улиц

Силами Нюрбинского филиала РИК "Автодор" ныне завершается один из важных этапов - асфальтирование самой протяженной улицы г. Нюрба - ул. Чусовского (от моста до Птицефабрики она составляет 3,1 км). Старшим бригады асфальтоукладчиков является Айсен Тиянов, на видео находится рядом с заместителем генерального директора РИК "Автодор" Сергеем Никифоровым. По окончании этой работы будет обеспечен сквозной проезд через весь наш город по асфальтированным улицам Трассовая, Ст. Васильева и Чусовского на федеральную автодорогу "Виллой".

Сергей Никифоров: "В Нюрбе по асфальтированию мы проводим работу по 12 объектам. В Октябрьском наслеге проведена реконструкция улицы Кирова протяженностью 450 м. Завершаем начатую в прошлом году работу по капитальному ремонту ул. Чусовского в г. Нюрбе. Из них 2,2 км приходится на текущий год, путем отсыпки земли подняли земельное полотно. Сегодня, 9 сентября, осталось закончить укладку первого (пористого) слоя асфальта на участке протяженностью около 100 м. Завтра приступим к укладке плотного слоя асфальта. Через 4-5 дня закончим. 14 сентября начнет работать бригада дорожной разметки и по завершении их работы 16 сентября планируем торжественно сдать объект рабочей комиссии."

Также по программе "Создание комфортной среды" в квартале Энергетик г. Нюрба проведено асфальтирование дворовой территории. В планах - работа по заявкам предприятий и учреждений - асфальтирование территории АЗС ОАО "Саханефтегазбыт" и "Туймаада-Нефть", магазина "555", автодрома и других объектов. Возле торгового дома "Мандарин" отремонтировали разрушенный участок асфальта по ул. Ст. Васильева. Затем по муниципальной программе проведем асфальтирование участка ул. Сюлинская в с. Сюля протяженностью 500 м.

Второй год работаем по реализации федеральной программы по капитальному ремонту федеральной автодороги "Виллой" на территории Нюрбинского района. Участок протяженностью 15,5 км с 783 по 798 км планируем завершить ко Дню республики - 27 сентября. В текущем году победили в аукционе по капремонту участка с 772 км по 783 км, в этом году завершим капремонт участка протяженностью 2,5 км. Оставшийся объем работы выполним в следующем году.

Таким образом, в 2022 г. весь участок федеральной автодороги от Жархана до "Эксплуатации" (находится за Птицефабрикой) станет полностью асфальтированным".

Пресс-служба администрации МР.

Сэлиэнньэлэр сирдэригэр-уоттарыгар үлэлии сылдьар тэрилтэлэр олохтоох суолталаах боппууостары

— "Куттала суох суоллар" —

Чаппандаба уулусса онгоһулар

быһаарыга көмөнү онгоруулар - баар быраактыка. Бэйэм дойдубар - Дьаарханга Марха өрүскэ муоста тутар "Сибмост" тэрилтэ биригээдэтин вахтовай бөһүөлэктэ олохсуйан олон нэһилиэк салалтатын кэпэстиигинэн муоста туттааччылар көмөлөспүттэрэ элбэх. "Бүлүү" федеральной суол аспааллааһыныгар үлэлии сылдьар "Автодор Амма суоллара" Чаппанда нэһилиэгин салалтатын кэпсэ-

тиитинэн, босхо төрүккэ олобуран шефтии көмөнү онгордулар.

Чаппандаба 500 м усталаах Киров уулуссата буорунан кутуллан тэнгэнэнэ. "Автодор Амма суоллара" грейдеринэ Уйгулаан Николаев нэдиэлэ кэрингэ үлэлээтэ. Кини Хорулаттан төрүттээх, сааһа 21-рэ. Бастаан экскаваторщиктабыт, онтон кэлин грейдэргэ үлэлиир. Суолу онорор тэрилтэбэ үлэлээбитэ 4-с сыла.

— Тья хаһаайыстыбата —

Матассыкылар туттарылыннылар

Балаҕан ыйын 15 к. Ньурба улууну-гар бэтэринээринэй сулууспа тэриллитбитэ 100, бэтэринээринэй-чинчийэр лаборатория 80 сылларыгар тобоһуннар, бу эйгэ үлэһиттэригэр улахан үөрүүлээх тэрээнин ыгытылына. Нэһиликтэргэ үлэлии сылдьар 15 бэтэринээргэ матассыкылар туттарылыннылар. Тэрээһингэ улуус салайааччылар, вет-сулууспа үлэһиттэрэ, СӨ ТХМ сүөһү иитиитигэр, племенной кэтэбилгэ, кэпэрээссийэбэ уонна хаһаайыһынааһын дьобус көрүгүһүгэр департаменын салайааччыта Артем Александров, "Саха сүөһүгэ" ГКП салайааччыта Александр Артемьев кытыннылар.

Улуус баһылыга Алексей Иннокентьев быйыл үбүлүйдээх сылларын бэлиэтээбит вет-сулууспа үлэһиттэригэр эбэрдэ-махтал истинг тылларын анаата. Бу кэм устата кинилэр дьон куттала суох олобун хааччыйыыга, сүөһүнү-сылгыны көрөн-истэн эмтээннэ урдук эппиэтинэстээхтик үлэлээн кэлбиттэрин иһирэхтик абынна. Улуус дьаһалтата улуус Сүбэтин дьокутааттарын кытта бэтэринээрдэр үлэлэрин чэпчэтэр сыалтан матассыкылары бэлэх туттаралларын уонна вет-сулууспа матырыйаалынай-тэхиниичэскэй базатын бөбүргөтүүгэ улуустан үп көрүллэрин, быйыл УАЗ массына ылыллан бэ-

риллитин иһитиннэрдэ. Кэлэр сылларга землеустроителлэргэ уонна тья хаһаайыстыбатын исписэлиистэригэр эмиэ тимир көлө бэриллэбин эттэ.

Алексей Иннокентьев уонна улуус Сүбэтин бэрэссэдээтэлэ Сергей Евсеев улуус Сүбэтин дьокутааттарын быһаарытынан ингериллибит "Ньурба улуунун бочуоттаах олохтооҕо" наһараадатын Сүлэ нэһилиэгин вет-пуунун сэбиэдиссэйэ, биллиилээх сүүрүк, чөл олох пропагандиһа Васильев Анатолий Михайловичка туттардылар. Салгыы истинг-иһирэх эбэрдэ тылларын Сергей Евсеев, Артем Александров уонна ветуправление са-

лайааччыта Матрена Иванова этти-лэр.

Бэтэринээрдэргэ үөрүүлээх быһыыга-майгыга матассыкыларын күлүүстэрэ туттарылына. Харда махтал тылларын Анатолий Васильев уонна Маар вет-пуунун бэтэринээринэй бырааһа Спартак Иванов эттилэр. Саҥа тимир көлөлөнөн улаханньык үөрбүт-көппүт, көннүүрбүт сирэй-дээх бэтэринээрдэр улуус дьаһалтатын иннигэр бочуоттаах эргири онгордулар. Тэрээһин Егор Михайлов эбэрдэ ырыатынан түмүктэннэ.

Матрена Иванова салайааччылаах Ньурба улуунунаагы вет-сулууспара билигин 95 киһи үлэлии сылдьар. Тэрилтэ өрөспүүбүлүкэбэ үчүгэй үлэлээхтэр ахсааннарыгар киирсэр. 100 сыл историялаах сулууспа үлэһиттэрэ сыстыганнаах ыарыны утары, сүөһүттэн ылылар бордодуусууа хаачыстыбалаах буоларын туһугар бары күүстэрин-кыһамныларын ууран үлэлээн кэллилэр. Кэлэктиип өрүү олоххо-үлэбэ олус көхтөөх, уопастыбаннай үлэбэ-хамнаска инники кирбиигэ сылдьар.

Матрена Александровна бэтэринээрдэргэ улуус салалтата уонна улуус Сүбэтин дьокутааттара дьонун бэлэхтэрин иһин улахан махталын тиэрдэр. "Итини таһынан 5 бэтэринээринэй хирургическай остуолу ылан биэрбиттэрэ, олох нэһиликтэргэ тиэрдиллэн номнуо бэтэринээрдэр үлэлэригэр туһалыы тураллар", - диир кини.

Геннадий АНТОНОВ.

- Ил Дархан нэдиэлэтэ -

Айсен Николаев үлэтин сүрүн түгэннэрэ

Балаҕан ыйын 6 күнүгэр суһал ыстаап мунһаҕар санитарнай-эпидемиологическай быһыы-майгы тупсубакка, син биер тыҥааһынааҕа бэлиэтэннэ. Саха сирэ көрдөрүүтүнэн дойду субъектарын ортолоругар 40-с-50-с миэстэбэ сылдьар. Ил Дархан улуустар баһылыктара ойуур баһаарынан уонна кыстыкка бэлэмнэниинэн сибээстээн сыстыганнаах дыҥы утары охсуһууну инники күөҥнэ туппатахтарын эттэ уонна билигин күһүн ОРВИ турар кэмигэр коронавирус ыарыыта таһыччы тарҕанытын таһаарбат туһуттан, эминэн хаачылыгыттан саҕалаан боппуруостары сүрүн-үүлэригэр соругу турорда. Нэһилиэн-нэбэбэ өйдөтөр-быһаарар үлэни ытан, тумуу баара билиннэ да, тутта медицинскэй көмө ылаахтаахтарын ыйда. Бу туох-хан-нык иннинэ COVID-19 буолуон сөбүн кэмигэр быһааран, ыарыыны салгыы тэниптэт туһугар баһылыктар эмчиттэри кытары биригэ үлэлэһэллэригэр, итинэн вакцинацияны уонна ревакцинацияны тэтим-нээхтик ытталларыгар ыйда.

Балаҕан ыйын 6 күнүгэр Айсен Николаев Горнай улууһугар ойуур баһаарын кэнниттэн чөлүгөр түһэри үлэтэ хайдах барарын билистэ. Бэс Күөлүгэр тийээт, кини уопастыбаннай нуорудунай фронт чэрчитинэн 96 киһи көмөбө кэлэн үлэли сылдьарын көрсөн кэпсэттэ. Дойду 19 эргийииниттэн араас идэлээх дьон - педагогтар, инженердэр бэйэлэрин үтүө санааларынан көмөлөһө кэлбиттэрин иһин Саха сирин олохтоохторун ааттарыттан махта-лын биллэрдэ. Салгыы өрөспүүбүлүкэ салайааччыта салиэннэ эмсэбэлээбит кы-баарталыгар сылдьан тутуу хаамытын көрдө. Бөҕү-сыһы ыраастаабыттар, сир дэхсилии кумах, буор кутуллубут. "Туй-маада-строй" тэрилтэ 10 дьибэ тимир сыбаа-йатын түһэрбит, тутуу болдьоҕо быһыытын бара турар. 18 дьибэ кэмпилиэгэ бэлэм-нэммитин танан саҕалаабыттар. Дьыллар бары сантехниканан, гаас тэрилинэн хаачы-лылаахтара. 100 ынах сүөһү туруохтаах санга хотонун акылаата уруллубут. Былаан быһыытынан 34 санга дьибэ дьэндэйиэхтээх. Манна барыта 10 бэдэрээччит үлэлээр. Ил Дархан уопсай үлэ алтынны 15 күнүгэр бүтэн, олохтоохтор санга дьибэлэргэ көһүөх-тээхтэрин чингэтэн санаатта.

Балаҕан ыйын 7 күнүгэр Саха сирин 12 улууһугар 43 нэһилиэннэлээх пуун түргэн интернеккэ холбонно, оптоволоконно сити-мэ тардылына. Бу историяҕа кириэр бэ-лиэ түгэнинэн Айсен Николаев видеоко-ференциябынэн ээрдэлээтэ. Кини бу пандемияны уонна сайынгы ойуур ба-һаардарын аахсыбакка, "Ростелеком" хам-паанна үлэһиттэрэ туруоруллубут соругу хорсундук олоххо болдьоҕор киллэрбит-тэрин иһин махтанна. "Ханна аныгы си-бээс кириэр, ол сиргэ сайдыы барар, олох таһыма үрдүүр. Кэлинги сылларга өрөспүүбүлүкэбэ 8,5 тыһ. км уһуннаах оптово-локно тардылына. Ол эбэтэр нэһилиэн-нэ 88 % хабылына. Уһук Илин уокуругар түргэн сибээстээбинэн Саха сирэ инники

күөҥнэ сылдьар", - диэтэ эргийиэн салайааччыта.

Балаҕан ыйын 7 күнүгэр өрөспүүбүлүкэ салайааччыта Дьокуускайга Исторической паарка быһааакааттан ВКС нөҥүө РФ Ыксаллаах быһыыга-майгыга, граждаскай оборонаҕа министристибэтэ ытар "Куттала суох Арктика-2021" үөрэтиитин аһыллыгыгар кыттыыны ылла. Манна дойду Арктика зонатыгар кириэр 7 субье-га ыксаллаах быһыыга-майгыга төһө бэ-лэмнээхтэрин көрдөрдүлэр. Ил Дархан Са-ха сирэ бу үөрэтиигэ кытарга бэлэмнэн иһитиннэрдэ. Киэн хабааннаах тэрээһин өрөспүүбүлүкэ 13 улууһун хабар. Манна тустаах бидэмистибэлэр сотрудниктарын сэргэ учуонайдар кытталлар. Эргийиэн баһылыга Исторической пааркаҕа Арктика-каҕа куттала суох буолууттар аналаах тиэхиникэ быыстапкатын көрдө.

Бу күн Айсен Николаев Ил Дархан иһинэн Саха сирин бигэ туруктаах уонна тир-рэхтээх сайдыытыгар эбиэтин бастакы мунһаҕын ытпта. Мунһааха Арасыйыа уонна тас дойдугар научнай-чинчийэр оскуола-ларын бэрэстэбиитэллэрэ, бырамы-сыланнас бөдөҥ хампаанналарын, сай-дыыаныгы институттарын салайааччыла-ра кытыннылар. Өрөспүүбүлүкэ баһылыга Саха сирин аналын туохха көрөрүн, тирээн турар соруктар уонна эбиэт итиннэ көмө-түн туһунан санаатын үлэһиннэ. Сүрүн соругунан аан дойдуга холобур буолар бы-һаарылары көрдөөһүн диэтэ. Сүрүн биэс хайысха (чөгиэн доруобуйа уонна этэн-нэ буолуу, сир-уот уонна инфраструктура, экология, култуура, үөрэх уонна үлэлээх буолуу) Сэбиэт оробуочай бөлөҕө тур-наммыта. Тутуу орол "Хоту дойду - ти-рэхтээх сайдыы сирэ-уота" аан дойду та-һымнаах научнай-үөрэтэр киингэ сүктэ-риллэр.

Балаҕан ыйын 8 күнүгэр Ил Дархан Дьокуускай куорат Дууматын 31-с сессия-тыгар кыттыыны ылла. Маныаха куорат бигэтик сайдыытын түстүүргэ доһун суол-талаах түгэн буолла. Айсен Николаев "Саха Өрөспүүбүлүкэтин киин куората - Дьо-куускай куорат 2032 сылга диэри сайдыы-тын туһунан" Ыйааха илии баттаата. Бу Ыйаах кэлэр уон сылга Дьокуускай куорат сайдыытын тутуу хайысхаларын чопчу-луур. Кэлэр уон сылга Дьокуускай олохун хаачыстыбатынан уонна сайдыытын бастын куораттары кытары биер кэккэбэ туруохтаах. Киин куорат 400 сылыгар ирбэт тоҥно бастын куорат быһыытын туп-суохтаах, дьон олохторугар бары тобоостоох усулуобуйа тэриллиэхтээх. Бастакы уоча-рат кыбаарталлары тутууга сөптөөх архи-тектурнай булаан оҥоһулуохтаах. Куорат эйгэтэ эстетическэй көрүҥнээх буолуо-таах, куорат күөбүнэн симэниэхтээх. 150

кыбаартал иһинээби уонна 300 тиэргэн сирин-уотун тупсабай оҥоруохтара. Аныгы куорат санга киинин кэнсиэпсийэтэ олоххо кириэхтээх.

2032 сылга саахалланар туруктаах олор-куораттары алаах мас дьибэлэртэн толору көһөрөн бүтэриэхтээхтэр. Дьон олохтор кы-баарталларыгар уонна дьобус оройуоннар-га гаас кириэхтээх. Бөҕү-сыһы арааран тутуу тэриллиэхтээх. 2023 сылга бөҕү хара-йар сана полигон үлэбэ кириэхтээх. 2026 сылга диэри уопсай үөрэхтэһин тэрилтэ-лэригэр 17 тыһ. санга үөрэх миэстэтэ тэрил-лиэхтээх. 20 тыһ. итэбэһэ суох санга үлэ миэстэтэ арыллыаҕа. Маныаха куорат дьо-но экзэниэмикэ креативнай уонна сервис-нэй кииннэригэр үлэлиир буолуохтара. Дьокуускай куорат 2032 сылга диэри бу Ил Дархан Ыйааҕар олобуран сайдыахтаах. Онон Бырабыталыстыба уонна куорат дьаһалтатыгар улахан эппиэтинэс сүктэри-линнэ.

Балаҕан ыйын 8 күнүгэр Ил Дархан "Ойууру харыстыыбыт" диэн Бүтүн Арас-ыйатаабы акцияҕа кытынна, "Бүлүү" фе-деральнай суол 44-с км, урукку суол тутууга туһаныллыбыт карьер онугар бэс маһы олордуга кытынна. Бу сизэмэн олордуллубут кыра бэстэри Хабаровскай питомнигыттан аҕалыттар. Акция көмө-түнэн барыта 10 тыһ. мас олортулар. Арас-ыйыа үрдүнэн биллэрлибит акция Саха сириттэн, чулаан Нерюнгри улууһунан саҕаламмыта. Салгыы Горнай улууһа эста-фетаны ылбыта. Өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн барыта 25 тыһ. мас олордунна. Айсен Николаев бу бырайыак хабар сирэ сыллата кэнээн иһэринэн, тыһыынчанан киһи бэ-йэтин бабатынан мас олордон, ойууру чөлү-гөр түһэригэр бэйэтин кылаатын киллэ-рэрин бэлиэтээтэ.

Балаҕан ыйын 8-9 күннэригэр Айсен Николаев Мииринэй улууһугар үлэлээтэ. Удачнайга "Аэропорты Севера" федераль-най тэрилтэ филиалын "Полярнай" аэро-пордугар тутуу тургун көрдө. Сибэтиэй Серафим Саровскай аатынан тангара дьибэ-тигэр сырытта. Удачнай куорат киин бо-луоссатын тупсарыыга үлэ хаамытын бэ-рэбиэркэлээтэ. Маннайгы геологтар уонна Лариса Попугаева мемориалларыгар си-бэки дьөрбөтүн уурда. Удачнай куорат уопастыбынаһын кытта көрүстэ. Надеж-най уонна Дорожная бөһүөлөктэргэ сы-рытта. Айхалга "АЛРОСА" "Заря", "Удач-най" рудниктарын үлэтин көрдө. Саахалла-нар туруктаах дьибэлэр хаһаайыттарын кыт-та көрүстэ. Хаарбах дьибэлтэн көһөрүү хаа-мытын билистэ. "Айхал" рудник бастакы дириэктэрэ Георгий Кадзов пааматынны-гар сибэки дьөрбөтүн уурда. "Северное сияние" култуура дьибэтигэр олохтоохтору кытта көрсүһүү ытпта.

Балаҕан ыйын 10 күнүгэр Ил Дархан Өлөөн эбэнги национальнай улууһугар Харыйалаах бөһүөлөгэр 120/75 миэстэлээх санга оскуола-уһууаан үлэбэ кириэр үөрүү-лээх тэрээһинигэр кыттыыны ылла. 3,5 тыһ. кв. м. аныгы тупсабай таас дьибэ бары ирдэбилгэ толору эппиэттиир. Бу эбийиэк "АЛРОСА" хампаанна дивидэниин уонна өрөспүүбүлүкэ инвестиционнай бырагы-рааматын үбүлээһинин суотугар тутулуна. Харыйалаахтар оскуоланы ааспыт үйэ бү-түүтүгэн туруорсубуттара, өр кэтэспиттэ-рэ. Маныаха Ил Дархан Айсен Николаев оскуола тутулуутугар кини доһоро, Өлөөн оройуонун урукку баһылыга Александр Степанович Иванов өһөлөөбүн, үлэтин үтүө түмүгэ буоларын бэлиэтээн эттэ.

Балаҕан ыйын 10 күнүгэр дойду бэрэ-сидьинэ Владимир Путин Арасыйыа 12 куоратыгар Аба дойду Улуу сэриитигэр Кыайыыга олохтоохтор сүҥкэн кылаатта-рын, байыаннай уонна граждаскай боро-дууксуйанан быһстала суох хаачыйыттар-рын, маныаха дьоруойдуу үлэни маасса-байдык ытыгыларын иһин "Килбиэннээх үлэ куората" бочуоттаах ааты ингэрэ туһу-нан ыйааха илии баттаата. Бу куораттар ортолоругар Саха сириттэн Алдан куорат манньк үрдүк аакка тигистэ. Айсен Нико-лаев бэлиэтээбитинэн, сэрии кэмигэр Алдан горняктара 16 туонна кыһыл көмүһү хостообуттара, дойду үрдүнэн хостонор сүлүүдэ үксүн, хайа хурустаалын байыан-най бырамысалыннаска туттулларын хаачыйыттарта. Алдан военкоматтытан сэриигэ 11 740 киһи барбыта. Кинилэргэн 7 киһи Сэбиэскэй Союус Геройун үрдүк аатын ылбыта. 2023 сылга Алдан төртүтэм-митэ 100 сылын туолар. Онон бу үбүлүүкө көрсө дьонуннаах бэлэх буоларын Ил Дар-хан эттэ. Алдан бу бочуоттаах аакка тиксэ-рин иһин үтүө көбүлээһини 92 тыһыынча киһи куластаан өйөөтө.

Балаҕан ыйын 12 күнүгэр Дьокуускай төртүтэммитэ 389 сылын бэлиэтиир күн-гэ, Лермонтов уулуссатын 25/2 №-гэр тиэргэн арыллытын үөрүүлээх түгэнэ буолла. "Куоратпыт сүрүн байа - оҕолор. Куорат дьаһалтата, "Индрейвер" үтүө санаа пуондата СӨ Бырабыталыстыбатын өйө-бүлүнэн үүнэр көлүөнэбэ бэлэх онорбут быһааакааларыгар элбэх оҕо оонньуу сылдарыттан, кинилэр олус астымытта-рыттан үөрдүм". - диэтэ Айсен Николаев. Ил Дархан өрөспүүбүлүкэ киинигэр бийыл дьибэ-уот таһынаабы 15 тиэргэн тупсары-лыбытын, кэлэр сылга 45 тиэргэн оҥоһу-луобун, онтон 2023 сылга диэри бу көрдө-рүү 300 тиэрдилиэбин туһунан иһитин-нэрдэ.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкиритээрэ.

- В стране -

Путин: "Единая Россия" инициировала многие

решения по развитию страны

Большая часть решений по развитию страны, социальной сферы и укреплению экономики, которые инициировала "Единая Россия", внесены в ее программу после обращения граждан и уже реализуются, заявил президент РФ Владимир Путин на совещании с правительством и руководством партии.

"Я пригласил представителей "Единой России", чтобы посмотреть, как идет подготовка решений, которые предлагается заложить в бюджет. И как планируется организовать контроль за их исполнением", - сказал Путин.

Глава государства напомнил, что эти инициативы имеют отношение к поддержке пенсионеров, семей с детьми, военнослужащих, сотрудников правоохранительных органов. Также сформированы программы по газификации, ремонту школ, расселению из аварийного жилья.

Часть из этих инициатив уже реализует кабинет, они воплощаются в нормативных документах или программах, подчеркнул президент.

"Важно сохранить слаженную работу между парламентом и правительством. От работы законодательной и исполнительной ветвей власти зависит конечный результат. Действовать нужно как одна команда", - резюмировал Владимир Путин.

Дмитрий Гончарук.
rg.ru

Нурба куоракка Ил Түмэн дьокутаата, "СӨ матырыйаальнай-тэхиниэскай хаачыйыыга сулууспата" ГБУ дириэктэрэ Дмитрий Семенов кэлэн үлэли сылдьар. Ил Түмэнгэ "Биер ньыгыл Арасыйыа" баартыа фракциятытан өрөспүүбүлүкэбэ "Комфортнай куорат эйгэтэ" судаарысты-баннай бырайыак олоххо кириитин сүрүн-нээччи буоларын быһыытын манна сы-һыаннаах үлэни-хамнаһы билэ сылдьар. Улуус баһылыга Алексей Иннокентьев уонна Нурба к. баһылыга Александр Ива-нову кытта көрүстэ. Салгыы эһилиттэн үлэтэ саҕаланар Нурба к. Набережнайын көрдө, былырын сангардыллан тутулуубут Сергей Васильев аатынан пааркаҕа, Энер-гетик кыбаарталыгар тупсаран оҥорулла турар дворовой территорияҕа сырытта уонна. Кинини улуус Сүбэтин бэрэссэдэ-тэлэ Сергей Евсеев уонна Нурба к. дьа-һалтатын Уопастыбаннай эйгэлэри сайы-нарыыга дириэксийэтин салайааччыта Александра Улинова арылаатылар.

"Тупсабай куорат эйгэтэ" партийнай судаарыстыбаннай бырайыак буолар, - диэн бэлиэтээтэ Дмитрий Александрович. - Федеральнай бүддьүөттөн үбүлэнэр, итинэн өрөспүүбүлүкэ уонна олохтоох бүддьүөттэр кыттыһаллар. Бу бырайыак хайдах үөскээбитэ диер буоллаха, "Биер ньыгыл Арасыйыа" баартыа дьон ханнык боппуруостардаабын, туохха ба-һаарарын туһунан ыйытык ыһыпта. Ол түмүгүнэн дьону ордук долгутар боппу-руоһунан дьон сылдьар, сынныанар кы-раһыабай, кэрэ сирдэр суохтарын ыйыт-тара. "Биер ньыгыл Арасыйыа" этии киллэриниттэн "Тупсабай куорат эйгэтэ" бырагыраама ырытан оҥоһуллан 2018 сылтан үлэли турар. Сүрүн идийэтэ -

- "Тупсабай куорат эйгэтэ" бырайыак -

Куораттары сайыннарарга туһуланар

дьон дьибэтинэн-үлэтинэн эрэ мунурдам-макка, кинилэргэ куттала суох, ыраас, оҕо оонньуур быһааакаалардаах, саастаах дьоммут олохтор-сынныанар сирдээх, эдэр ыччат күүлэйдир, дьарыктанар спортив-най быһааакаалаах кэрэ сирдэр баар буолуохтаахтар.

Дойду Бэрэсидьинэ Владимир Путин быһаччы Ыйааһын "Демография", "Култуура", "Суол", "Комфортнай куорат эйгэтэ" у.д.а. партийнай бырайыактар тэриллибиттэрэ. Биһиги өрөспүүбүлүкэ-битигэр күүскэ үлэли тураллар. Биһиги манна барытыгар кыттабыт. Ил Түмэн фракциятытан координатордар анал-мыттара. Мин маннай "Исторической пааматынныктар" диэн бырайыакка координатордаабытым. Онтон "Тупсабай куорат эйгэтэ" бырайыакка салгыы үлэ-ли сыдыбын.

Муниципалитеттары кытта үлэли-бит. Барыта өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн 34 уопастыбаннай эйгэ оҥоһулунна. 5 исто-рическай элиэннэ куонкурустарга кыа-йан үп-харчы ылан үлэлээтилэр. 194 ол-буор территорията тупсарылынна. Урукку болуоссаттарытын, сквердэрибин хос тилиннэрибит диэххэ сөп. Саамат үчү-гэйэ - манна дьон сөбүлээн сылдьар, сын-ныанар буолла.

Хонтуруоллуу кэлбит киһи быһыытын куорат дьаһалтатыгар сырыттым, мэр Александр Иванов уонна паарка дириэ-ктэрин кытта көрүстүм. Туох кыһалыаах-тарын, өссө туох былааннаахтарын кэп-сэтибит. Нурба к. сайдар кэскиллээх,

олохтоохтор өссө кытаатан кыттыахтарын наада. Соторуаҕыта "Тупсабай куорат эйгэтэ" федеральнай бырагыраамаҕа куонкуруска кыттан Нурба куорат набе-режнайын тупсаран оҥорорго уонна Пок-ровскай куорат Орджоникидже уулусса-тын бульварын тупсаран оҥорорго кыай-дылар. Бу барыта уопсай үлэ түмүгэ буо-лар. 50 мөл. солк. федеральнай бүддьүөт-тэн, 30 мөл. өрөспүүбүлүкэттэн уонна эбии олохтоох бүддьүөттэн үбүлэнэр. Биридди бэйэлэрэ 100 мөл. солк. кэрингэ. Барыта этэннэ буоллабына, биһиги бэлэ-рээтчиттэрбит үчүгэйдик, хаачыстыба-лаахтык үлэлээтэхтэринэ кылгас болдьо-хо киллэрбит. Оччоҕо 2022 с. Нурба к. Набережнайын тупсаран оҥоруу бүтүөбэ.

Хонтуруол күүстээх. Мин координа-тор быһыытыннан ый аайы Киин ситэ-риилээх кэмтиэккэ отчуот ытабын. Баартыаҕа кураторбытыгар 2-лии нэ-дизлэ буола-буола үлэ хаамытын, хайдах оҥоһулла турарын эмиэ отчуоттуубут. Бырайыактары олоххо киллэри болдьо-ҕо тутулуулуттар уонна хаачыстыбаты-гар болбомто урууллар. Дьоммутун мэл-дэи өйүүбүт. Уопастыбаннай террито-рия, дворовой территория көрүүтүн-хара-йытын эмиэ көрөбүт. Хас бырайыактар аайы өрөспүүбүлүкэбэ барытыгар ватсап группалар бааллар, онон сибээһи туту-һа олорубут. Историческай элиэннэлэргэ видеокамералар тураллар. Онон хонту-руол баар.

Улуус дьаһалтатын пресс-сулууспата.

- Быбар-2021 -

ТҮМСҮҮЛЭЭХ БУОЛУУ – БИҢИГИ СҮДҮ КҮҮСПҮТ!

**БИИР НЬЫГЫЛ
АРАССЫЙА**

**Саха Өрөспүүбүлүкэттэн
Дьокуускайдаагы биир
мандааттаах 24-с №-дээх
уокуруктан Российскай Федерация
Судаарыстыбаннай Дууматыгар
дьокуутаакка хандьыдаат Петр
Петрович Черкашин биографията**

1988 сыллааха олунньу 11 күнүгэр Уус Алдан улуунун Тумул селиэнньэтигэр Петр Егорович уонна Ирина Иннокентьевна Черкашиннар дьэ кэргэннэригэр төрөөбүтэ. Аҕата Тумултан төрүттээх, ийэтэ - Бээрийэттэн. Бал аҕа баһылыга тыа сириг кулубун дириэктэринэн, ийэтэ - ветеринарнай бырааһынан үлээбиттэрэ. Петр бииргэ төрөөбүт Викториа диэн эдьийдээх.

1996 сыллааха Петя Черкашин Тумул орто оскуолатын боруогун аан бастакытын атыллыыр, онно кини көңүл тустуунан утумнаахтык дьарыктанар. Кини бастакы тириэньэринэн Тумул оскуолатын физкултуураҕа учуутала Иван Иванович Барашков буолбута. 4-тэн 7-ис кылааска диэри Петр Мындааба успуорт хайысхалаах орто оскуолатыгар үөрэммитэ. Тохсус кылааһы бүтэрбитин кэннэ, төрөппүттэрэ уоллара успуорка элбэҥи ситистин диэн Дьокуускайга үөрэттэрэ ытталлар. Петр 31-с уонна 14-с №-дээх оскуолаҕар үөрэммитэ. Кини үөрэбин таһынан 5-с №-дээх оҕо спортивнай оскуолатыгар күн ахсын тустуунан табыллан дьарыктанар.

2006 сыллааха Петр Черкашин СГУ (билигин ХИФУ) Физическэй култуура уонна успуорт институтугар (ИФКИС) туттарсан кириэр уонна 2011 сыллааха ситиһилээхтик бүтэрэр. Туга "Дохсун" успуорт комплексыгар инструкторынан үлэбэ кириэр, онтон кэлин дириэктэри хаһаайыстыбаннай чааска солбуйааччынан аныллар. Устудьуоннуу сылдьан араас күрэхтэргэ ситиһилээхтик кыттан хапсаҕайга успуорт маастара буолар.

2017 сыллааха биисинэһинэн дьарыктанарга сананар уонна Хангалас Чапаево сэл. эргиэн туочукаларын арыйар. Маны

Ытыктабыллаах Саха сириг олохтоохторо! Биир дойдулаахтарым!

Мин, Петр Петрович Черкашин, Саха сириттэн биир мандааттаах уокурукка РФ Судаарыстыбаннай Дууматыгар "Биир ньыгыл Арасыйа" баартыйаттан дьокуутаакка хандьыдаппын.

Мин бырагыраамабын онорорбор элбэх оҕолоох ыаллар, олох очурдарыгар оҕустарбыт анаардас ийэлэр, аҕалар, биисинэс бэрэстэбиитлэрэ, бүддьүөт эйгэтин үлэһиттэрэ, доруобуйаларыгар хааччахтаах дьоннор, аҕа саастаах ытыктанар дьоммут күүс-көмө, сүбэ-ама буолбуттарыгар махтанабын!

"Биир ньыгыл Арасыйа" баартыйа сийиэһигэр модун Арасыйа бэрэсидьиэнэ кэлэр бис сылга дойдуга баар кыһалҕалары быһаарыы суолларыгын чопчулаан эппитэ. Биһиги нэһилиэктэрбитигэр, улуустарбытыгар баар кыһалҕалары эппинэн-хааммынан билэр буоламмын, кимтэн да куттаммакка, толлубакка биир дойдулаахтарым кыһалҕаларын быһаарыам, бэриниһээхтик күүскэ үлэлиэм диэн эрэннэрэбин! Дьонго үтүнү онорорбуттан дьоллонобун!

Түмсүүлэх буолуу - биһиги сүдү күүспүт. Түмсүүлэх дьэ кэргэн бигэ туруктаах, оттон түмсүүлэх дойду сайдыылаах! Буолаары тулар быыбарга миигин өйөөгү диэн эһигиттэн, биир дойдулаахтарбыттан көрдөһөбүн! Эһиги эрэлгитин мин хаһан да түһэн бизриэм суоҕа! Барытыгар махтал!

таһынан, биир дойдулаахтарын көрдөһүү-лэринэн, Уус Алдан улуунун Бороҕон селиэнньэтин бэрэстэбиитлээх уорганын дьокуутаатыгар турунар уонна кыйар. Ону таһынан, кини бу кэмгэ Саха сириг Аҕаларын Лигаларын толорооччу дириэктэринэн талыллар.

Петр Черкашин кэргэнинэн Надежда-лыын икки оҕону иитэллэр. Билигин уоллара Климентий 12 саастаах, кыыстара Ирина - 5-тээх.

Петр доботторун кытары хаста да аһымал кэнсиэртэри, аахсыялары тэрийэн ыппыта. "Үтүө санаа долбуура" диэн бырайыагы толкуйдаан үлэлэппитэ. Бу аахсыя кыаммат ыалларга, кырдыаастарга, инбэлииттэргэ уонна да атын көмөҕө наалдыар дьонго туһуламмыта. Кини толкуйдаабыт аахсыятын өрөспүүбүлүкэ урбаан-ныттара эмиэ өйөөбүттэрэ.

Олоххо көхтөөх позициятын иһин, Петр Черкашин СӨ Гражданскай уопастыба институттарын сайыннары министиэристикэтин "Гражданскай көбүлээһин туйгуна" бэлиэтин ылбыта. Маны таһынан СӨ Ыччат дьыалаларыгар уонна социальнай коммуникация министиэристикэтин "Ыччат бэлиитикэтин туйгуна" (2014 с.) бэлиэтинэн набаарадалааммыта.

Актыбыс уонна уопастыбанньык Петр Черкашин "Эйгэ" кэмизерчискэйэ суох тэрилтэтин кытары алтыспыта. Биир санаалаахтарын кытары бэтэрээннэргэ бородууктаны тиэрдинэн, аҕам саастаахтарга култуурунай-маассабай тэрээһиннэри тэрийинэн дьарыктаммыта.

2017 сылтан ыла инбэлииттэр уонна кырдыаастар дьэһэлэригэр тиһигин быспакка көмөлөһөр. Оҕолорго, кыамматтарга, элбэх оҕолоох ыалларга куттал суоһабатын туһуттан элбэх бырайыагы олоххо киллэрдэ. 2019 сылтан Аҕалар Лигаларын үлэлэрин чэрчитинэн үтүө санааланыны тарбатыыга, социальнай кыһалҕаларга уопастыбаннас болҕомтотун тардарыгар туһуламмыт 30-тан тахса социальнай роликтары уһулбуттара.

2020 сыллааха Петр Черкашин "Якутияныи года" уопастыбаннай бириэмийэ лауреатынан буолар. 2021 с. "Биир ньыгыл Арасыйа" баартыйаттан биир мандааттаах уокуруктан Судаарыстыбаннай Дуумаҕа дьокуутаакка хандьыдаатынан кириэргэ праймеризка кыттар. Куоластаһын түмүгүнэн 16395 куолаһы ылан кыайылаабынан тахсар.

"Волонтердар, уопастыбанньыктар билигин дьон хайдах олоһорун, кинилэри чахчы туох долгутарын, туох кыһалҕаахтарын эндэппэккэ билэллэр. Бэлиитикэҕэ кириэрмин, мин волонтердуур үлэһэн сокуон таһымыгар дьарыктаныхтаахпытын уонна дьарыктаныхха сөбүн дакаастыахпын баҕарабын. Судаарыстыбаннай Дуума дьокуутаатын быһыытын мин төрөөбүт өрөспүүбүлүкэбэр, дойдум дьонугар күүс-көмө буолум диэн бигэ эрэллээхпин", - диэр Черкашин.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин биир мандааттаах уокуруктан Российскай Федерация Судаарыстыбаннай Дууматыгар дьокуутаакка кандидат Петр Петрович Черкашин бырагыраамата
ГРАЖДАНСКОЙ УОПАСАТЫБАНЫ САЙЫННАРЫЫ ИҢИ

Бэйэм иннибэр гражданскай көбүлээһини өйүүргэ нуорма-быраап аакталарын танган таһаарар сорукутаахпын. Түа сиригэр олоххо киллэриллбит бырайыактар Арасыйа бүддьүөтүн көбүлүүргэ бастын быраактыкалар ортолоругар кириэрэллэр. Ити суолу өрөмүөннүүргэ, пааркалары тупсабай оноруга, уу ситимин тардыыга, оҕо уонна успуорт былаһааккаларын тутууга, инфраструктура эбийэктэрин сангардарга, пааматынньыктары чөлүгэр түһэригэ уо.д.а. туһуламмыт бырайыактар буолаллар. Ханнык эмэ улууска эбэтэр куоракка көбүлүүр бүддьүөттэн үбүлэммит кыайылаах тахсыбыт бырайыактары кэнэбэһин сайыннараарга Уһук Илини сайыннары Пуондатыттан ылан үбүлүүргэ туруорсабын; Үөрэх, оҕо успуордун тэрилтэлэригэр (оскуолаҕар, уһуяаннарга, үрдүк уонна орто анал үөрэх кыһаларыгар) Аҕалар сэбиэттэрин үлэлэрин бийиригэр, көбүлүүргэ. Аҕа ыстаатыһын өйүүргэ НКО-лаах тэрилтэлэргэ идэлээх сойуустар түмсүүлэрин судаарыстыбаттан өйөтөргө бырагырааманы оноруу.

ДЬИЭ КЭРГЭНИ ӨЙӨӨҮН

Саха сириг улуустарыгар уонна куораттарыгар элбэх оҕолоох ыалларга сир учаастагыт түнгэтигэ уочарат билигин да баар, ону таһынан, бэриллэр учаастактарга ту-

һааннаах инженернэй инфраструктуранан хааччыыи ирдэнэр. Ити сир учаастактара тийбэттэн итиэннэ ойуур пуондатыттан нэһилиэнньэлээх пууннар сирдэригэр көһөрүү үлэтэ бытааннык барарыттан тахсар. Элбэх оҕолоох дьэ кэргэн олоһор усулуобуйаларын тупсарыыга туһуламмыт судаарыстыбаннай бырагыраамалары үбүлээһин кээмэйн үрдэтэргэ этэбин. Гражданнарга уочарат сыбарыйыыта аһаҕас буолары хонтуруоллуур кыабы бэрдэрэбин. Тырыллыбыт сир учаастактарын инфраструктуранан хааччыыи буксуян турбут болпуруоһун сыбарытарга;

2021 сыллааха 2020 сыл тохсунньу 1 күнүн кэнниттэн төрөөбүт бастакы оҕо иһин ийэ хапытаала 483 881 солк. 83 харчыга тэннэр. Иккис уонна үһүс оҕо 639 431 солк. ылыаха сөп. Ити харчыны дьэ-уот атылаһыытыгар эбэтэр туттуугар, үөрэҥи төлүүргэ, ийэ биисинэһин муньуллар чаһын хангарга, инбэлиит оҕолорго таһаары уонна өгөнү атылаһарга туһаныаха сөп. Мин, бастанан туран, "Ийэ хапытаала" бырагырааманы баста-йааннайдык үлэлиир ыстаатыстанарыгар туруорсабын. Иккиһинэн, ийэ хапытаалын харчытын туһаныыны кэнэртэргэ, холобур, дьэ өрөмүөнүгэр; Үсүһүнэн, ийэ хапытаалын дьэ кэргэн хапытаала диэн уларытан ааттыырга этиилээхпин. Инньэ гынан хапытаалы ийэ эрэ буолбакка, оҕо аҕата эмиэ ылар уонна харчытын туһанар быраапта-һа эгэ. Саха сиригэр 8 тыһ. кэригэ анаардас аҕа баар. Соҕотох ийэлэр сыһып-паралара эмиэ киһини үөрдүбэт. Онон анаардас төрөппүттэри дьээнэн хааччы-йыы, сир учаастагыт тырыыты сү сыллаах федеральнай бырагырааманы онорор уол-дыаста. Ону сокуонун Уһук Илиггэ хайаан да тарбатыры ситиһиэххэ.

ДОРУОБУЙА ХАРЫСТАБЫЛА, ҮӨРЭХТЭЭҢИ, ТЫА ХАҕААЙЫСТЫБАТА, УСПУОРТ

- Доруобуйаларынан хааччахтаах дьону үлэбэ ылар чаһынай тэрилтэлэргэ уонна орто биисинэс субъектарыгар нолуокка чэпчэтиилэри көрөргө; инбэлииттэри үлэ-лэтэр тэрилтэлэргэ дохоттан нолуогу ааҕарга сымнагыылары онорорго;

- Инбэлиит оҕолорго үөрэх эйгэтигэр социальнай мэкэтиэлэри кэнэртэргэ; инк-люзивнай үөрэҥи ытар оскуолаҕар су-даарыстыбаннай көмө эбии механизмна-рын көрөргө;

- Саха сиригэр оҕо, ыччат успуорда сөптөөбүн сайдан тулар, ол эрэри үгүс ДЮСШ-лар тириэньэр хамнаһа кырата бэрдиттэн идэтигит каалдырдынан сөп-төөхтүк хааччылыбакка тураллар. Онон успуорт тэрилтэлэрин үлэһитэрин хам-настарын улаатыннарарга, онуоха кинилэр үлэлэригэр уопастыбаннай тэрилтэлэри угууар усулуобуйаны тэрийии.

- Пиибэни уонна энергетиктээх утаҕы арыгы бородууксуяатын быһыытынан атылыыры хааччахтыыр сокуон барылын оноруу;

- Саха тылынан кинигэни уонна ха-һыаты тарбатыыга өйөөһүн; суруйааччы-ларга, суруналыыстарга уонна Саха сириг норуоттарын тылларынан кинигэни бэ-чээттээчилэргэ судаарыстыбаннай гран-нар уонна бириэмийэлэр тиһиктэрин он-оруу;

- Тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр үр-дүкү технологиялаах биисинэһи сайынна-рыыга судаарыстыбаннай көмө механизм-нарын оноруу;

- Тыа сиригэр, хоту уонна Арктика улуустарыгар аграрнай үөрэх кыһаларын бүтэрбит ыччаттар үлэли баралларыгар көбүлүүр төлөбүр кээмэйн сыл аайы ин-дексацияларга нуорма-быраап аактала-рын ылыныы.

Все указанные в данном материале положения будут реализованы не иначе, чем на основании принимаемых в соответствии с законодательством Российской Федерации решений органов государственной власти и органов местного самоуправления

Оплачено из средств избирательного фонда кандидата в депутаты Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва по одномандатному избирательному округу "Республика Саха (Якутия) - Якутский одномандатный избирательный округ № 24" Черкашина Петра Петровича.

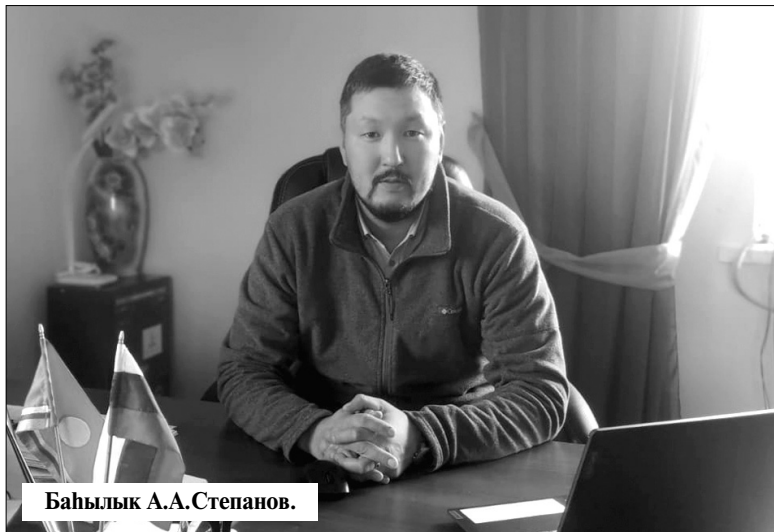
- Олохтоох салайыныы -

Түмсүүлээх буолуу – төһүү күүс

Төһө да хамсык хааччахтыыр миэрэлэрэ сатыылаан турдаллар сахалы кыһаҥ күүстээх, олохтоох толкуйдаах дьоннуун сээр-гэстээх олоххо тардыһы, киниэхэ таптал күүһүрэллэр. Субу аҕай Малдыбардардын кэпсэ-тэн мэкитиэтигэр, атабым сири билбэт буолуор диэри үөрдүм.

Ол курдук хайа бабарар үлэни сирэйэ-буурайа диэбэккэ энгэр-дэринэн тэлэр хохууттар уустук сайын эриирин-мускуурун ончу аахсыбаккалар кырыа-кыыдаан кыһыны "кэлэр кэмигэр кэллин" дьон өссө кэтээр курдуктар. Бэлэмнэрэ оччо буоллаба, үчүгэй да үчүгэй.

Онон маннай олохтоох дьа-лалта т/х исписэлиинэ Сергей Сергеевич Егоров кэпсээнин и-стиэххэ. Дагатаан эттэххэ, Малды-бардар кинини аңардасты кума-аҕыны сааһылыр-саамы-лыыр, отчуоттары эрдийэстиир үлэһитинэн аахпаттар, үгүстүк сүүрэр-көтөр, дьыалатын биэс тарбахты билэр исписэлиини-нэн сыаналыыллар.

Баһылык А.А. Степанов.

Тыа хаһаайыстыбатын исписэлиинэ С.С. Егоров.

- Сергей Сергеевич, айылҕа барахсан эһигини атарахсыппата, иньэ гынан сайын күүх дуол бийаҕын дэлэйдик сомсон аны от атылыгыр нэһилиэк буоллуҕут. Кулгаах чэрдийэр диэри от үүм-мэтэ дьон ытаабатахпыт эрэ, оттон Малдыбардар хайдах "дош-ли до жезни такой"?

- Кырдыга, хара маннайгыт-тан да биһиги ходоһаларбыт ку-раанабынан көрдүлөр диэн сула-ныыбыт-сунхарыбыт суоҕа. Онуоха эбии дьоммут баһаардар-тан дьарханаан от сэрбэйээтин кытта тиэтэлинэн эрдэлэн очко кириэрэ. Онон нэһилиэннэм сөрү сөпкө дьаһанна, махтанабын барыларыгар. Санаан да көрдөххө 1,5 ый устата уоту кытта утары охсуһуу быһыгар салааны да хаалларбакка оттуохха диэтэххэ, туһугар, хорсун быһыы кэстүүтэ буоллаба.

Дьэ онон нэһилиэккэ баар 625 төбө сүөһүгэ, 714 сылыга кыс-тыыр от бэлэмнэнэн үөрүүбүт-көтүүбүт үрдүк. Өрөспүүбүлүкэҕэ да, чугастыы нэһилиэккэҕэ да курааннаан балаһыанна уусту-гуттан биһиги хохууттарбыт 300 туоннаттан тахса оту атылыгырга бэлэммит. Ыаллы сьатар Маалы-кайга 270 туоннаны, Өгөлдөбө 35 туоннаны сайаапка быһыыты-нан тустаахтар ылыахтара. Баста-кы суортаах от туонната 6 тыһ. солк., сыана итинтэн саҕаланар, суордугтан көрөн.

Эн миигиттэн оттооһун дьо-руойдарын ааттыырбар көрдөһө-бүн да ону толорбоппун. Тоҕо диэ? Ыксаллаах быһыыга-майгы-га этэнгэ буоларга түмсүү төһүү күүс буолар, оттон биһиги нэһи-лиэннэбит бу сырыыга уопсай биир санаанан түмсэн оттооһуну да, уоту да кыайдаба. Онон кими да чорбоппоппун, бары хоннохто-рун аһан дьүккүһүн туран үлэлэ-тэртэрэ дии. Кыстыгы илии ту-туурдаах көрүстүбүт, эһиил чээл күөххэ үктэнэргэ эрэлбит улахан.

***

Салгы аны нэһилиэк баһы-лыга А.А. Степановтан сонун-

нары суоллаһыппын суруйуом.

- Александр Александрович, оро-йуонга Үөдэй, Түмүк нэһилиэккэ-рин кэнниттэн 3 миэстэҕэ тик-сибитинэн эбэрдэ улахана буоллуҥ! Малдыбардар буруо быһыыгар сьылдыаннар дьын-чакчы көмүс кө-лөһүнү үрүйэли сүүрдүбүттэрэ ха-рахлар көстөр, дууһам кылын таарыйар. Оттон билинги түбүк-күт-садьккыт туеуҕу?

- Омуна суох, ааспыт сайын күчүмэҕэйдэриттэн сана уоскуй-дубут, онон дьонум "һуу" диэн үөһэ тыһыннылар. От үлэтин и-списэлиис кэпсээбитинэн тум-нуом, баһаардары кыратык таа-рыйыам.

Баары баарынан эттэххэ, учуонайдар-климатологтар бы-һаартарынан глобальной сылы-йы аргыһынан уоттар туруула-ра өссө элбихтээх. Харанга хоско хара куосканы көрдөөн ханнык таһымнаах салалта буруйдаарын чуолкайдыр сүпсүлгөн наалата суох, айылҕа туохтааҕар да күүс-тээх. Онон билигиттэн сыччак сагалыы көрүү-сыһыан ирдэнил-лэр, болумуочуйаларга эмиэ, үбү-лээһин да буоллун. СӨ Ил Дар-хана Айсен Николаев туруорсуу-ларын дойдубут үрдүкүсалаалта-баэркэ сэргээтэ-биһирээтэ, онон сэннэлээх хамсааһын тахсара чуолкай. Уһукутаах уһун кэмгэ дьоммут уоту бохсууга биир сомо-болорун көрдөрдүлэр, эдэр-эмэн бары сырытта, махтал. Билигин кэтээн көрүүбүт күүһүрэн турар, уот күөдүйөн кэлиэн сөп.

Нэһилиэккэ ДПК-лар тэ-риллибиттэрэ саамай сөптөөбө көһүннэ, биһинэ 10 киһилээх. Инникитин баҕа хоту утары охсуһууга доброволецтары проф-фессиональной үрдүк таһымга тийэллэригэр салгы үөрэтии баара буоллар өссө үчүгэй буолу-этэ. Баһаарга олохтоох ИП-лар-быт Айталина Егоровна Жиркова, Инга Афанасьева Иванова, Ни-колай Степанович Моисеев, Ыал-лар ийэлэрэ-эбэлэрэ уонна нэһи-лиэк барыта да үлэһиттэри аһы-нан-үөлүнэн хаачыйыттарыгар дьаһалта аатыттан өссө махтана-

бын. Ааспыт кэмнэргэ уоттуун ох-суспуттарга төлөбүр харчылары хойутааччы, бу сырыыга хайда-бын да иһин тардыллыбат ини диэн бүттүүн эрэнэбит. Эһиилгэ-гэ бэлэмнэнэн ГАУ "Якутлесе-рурс" оройуоннаағы филиалын кытта минерализованнай балаһа оноттороро дуогабардастыбыт, уруккуну сөргүтэргэ.

- Үчүгэй эбит. Тус санаабын этиэм. Көмүс күһүн "очей очарова-нье" кэлээтин кытта айылҕа ба-тахсан хаамабын, көрдөхпүнэ мин-полосалар улаханьы уоту хаайыа суох курдуктар, онон санаам быһа-ҕас. Манна туох эмэ уларыыы кириэ дуо?

- Манна чопчу эпипэти бакаа бизэрэр кыах суох, минполоса уот верховой буолбатаҕына син бох-суон сөп. Бу туһунан арааһа, тол-куйдуур наада буолсун, диригэтэр-гэ уонна кэнэтэргэ.

- Александр Александрович, уокка сьыһаран тиэмэни салгыа-ха. Эһигини минполоса онотторго тиэхиникэ ылааллар диэн истиби-тим, оруннаах дуо?

- Ити кырдык . Оройуон ал-маастан дивидениттэн нэһилиэк-

тэргэ 2,5 мөл. солк. тырбыта, уопсай сүбэнэн көлүөһүнэй ты-раахтыр ылыахпыт. Кини навес-ной оборудованиелаах, бульдо-зерной отваллаах буолуоҕа, бэйэ-бит тиэхиникэлэннэпитинэ абы-раныахпыт.

- Оройуон салалтатын пиар-даабытын да буоллар, баар чакчы кырдыктыахтык этиллиэхтээх. Инбэлииттэргэ, сэрии сылларын оҕолоругар дьылэрин өрөмүөннүү-лэригэр ботучу үп көрүлүнэ. Кы-һалҕалаахтарга бу көмө, омуна суох, таһара бэлэбэр тэҥнээх буол-лаба. Эһиэхэ хас киһи туһанна?

- Үөрүөхпүт быатыгар, быйыл квота лаппа улаатан 4-кэ тийдэ. 1 гр. инбэлиит У.П. Иванова дьэ-тин обшивкалатта, стеклопакет туруортарда. Сэрии сылын бэтэ-рээтэ М.Н. Мачанова акылаатын санардытта, муостатын уларыт-тарда. Ити курдук С.С. Егоров эмиэ дьаһанна. Оттон оҕо саастан инбэлиит Айыына Васильева дьэиэтигэр септик оноттордо.

- Аны кыратык куйаарга көтөн ылым. Ол курдук бүгүн-сарсын да буолбатар регионнары бөдөҥсүтүү туһунан кэпсэтиилэр үрдүкү салал-таттан иһиллэр. Оччотугар агло-

мерацияларга эрэ сүүрүн болгомото уурулаан киһилэр чэчири сайдыах-таахтар, орто баайылаахтар уонна кыралар-харалар харах да-лыттан тахсар кутталлара үөс-күүр. Хата биһиги араас бырагы-раамалары-бырайыактары туһа-нан бакаа ой-бото олорон иһэбит.

Холубур, ППМИ-ны да ылан көрүөххэ, дивидениттэри да туһаныы буоллуҥ. ППМИ-гэ туеу гыһы-гыт?

- ППМИ-нэн сынныланг пааркатын тутатыт, кини туох баар санга ирдэбиллэргэ толору эппиэттибэ; уот-күөс, күрөө, тротуарнай плиткалар, ландшафтнай дизайн о.д.а. Манна "Сахастрой" ХЭТ үлэлибэ, тэ-рилтэ салалтатыттан олохтоох дьоммутун үлэбэ ылаалларыгар көрдөспүпүт, өйдөһүү баар. Хайа бабарар үлэлэргэ бэйэбит дьом-мутун кытыннанан дохоттуур үгэстээхпит, бу да сырыыга ол табыллыаба. Эһиилгэ бэлэм-нэнэн 1,5 км усталаах уу ситимин тарда сьылдыбыт, соторунан бү-түөбэ.

Уопсайынан биһиэхэ бэйэбит уолбут ИП Василий Егорович Ва-сильев көмөтө аһара улахан. Ту-туунан дьарыктанар, быйыл ин-женер-строитель үөрэбин бүтэрдэ.

Аны үлэлэри таарыйыам. Бы-һаас сип кабель аҕалтым, улары-тыы барар, уулуссаларга 20 сыр-датыы эбии кириэр. Оскуола 100 сыллаах үбүлүйүн бэлэмниир түбүк үөһүгэр сьылдыр, дьонун кинигэ бэчээккэ бэлэмнэнэр. "Точка роста" кириэ, оҕо-аймах үөрүүтэ улахан. Үөрэххэ кирири да куһаҕана суох, ити да буоллар үөрэнэччилэр орто анал үөрэх-тэргэ приоритет биэрдилэр. Бу икки өрүттээх диэххэ наада.

Түмүккэ дьоммут-сэргэбит настырыаннаһа үчүгэй. Аны би-һигини быһаардар кэтэһэллэр, олохтоохтук толкуйдаан сир-дээхтик куоластыырга күүспүтүн, өйбүтүн-санаабытын түмүөхпүт.

- Аһаҕас кэпсэтии иһин мах-тал, ситиһиилэри!

Афанасий ИВАНОВ.

- Суһал сигнал -

Сылаастык кыстыыбыт дуо?

Ытыктабыллаах редакция үлэһиттэрэ, олохтоох хаһыат нөһүө Ньурба куорат Менделеева 3-с дьэитин 2-с подъездын олохтоохторун кыһалҕатын, олус уһун кэм-нэ туһааннаах тэрилтэҕэ туруорсубуппут 5,5 ый устата быһаарыллыбакка турарын киэн араҥаҕа таһарадха быһаарыллыа дуу диэн суруйабыт.

Муус устар 1-кы күнүгэр "Ситим" УК Яковлев М.Д. аадырыһыгар кыс устата подъезд иһигэр уу кириэн тонгон, муус үрдүнэн сьылдыбыппыт... онон бу сайын туохтан уу кириэн итинник балаһыанна буоларын быһааран эрдэттэн эрэмизн үлэ-тин ыытан сайынны кэмгэ олохтоохтор киһилии усулуобуйага олоролорун тэри-йинг диэн ис хоһоонноох сайабылыанна биэрбиппит күн бүгүнгэ диэри быһаарыл-ла илигин тиэрлэбит.

Олохтоохтор туруорсуула-ра тоҕо кэми-гэр быһаарыллыбаты диэн ити тэрилтэ үлэһиттэриттэн хаһыат нөһүө эппиэт күү-

тэбит. Кылаабынайа, кыһыны сылаас подъездка көрсөбүт дуо диэн туруорсуу туолар дуо?

Муус устар 1-кы күнүгэр бэриллибит сайабылыаннаҕа ый иһинэн аккаас сурук ыппыттарга буоллар, атын суолу булан уһун сайын устата чааһынай дьонго үбү-нэн кырыымчык да буолларбыт онотторуо эбиппит буолуо... Бу подъезд 6 кыбарты-ратыгар олорор 4 бизнсийэлээх, ол иһигэр 2 инбэлиит, 1 тыыл бэтэрээнэ, 1 элбэх оҕо-лоох ыал, атын да ыаллар "Ситимнэ" ый аайы туһааннаах өңгөлөр иһин харчы төлүү-бүт эрээри, тоҕо иккис төлөбүр онгоруо-таахпыт диэн сайабылыанна биэрбип-пит сьыл аһаар соһуула-ра бу сиргэ сөп түбэһэр дуо диэн ыйыттыбыт.

Иванова А.М., Егоров Д.Х., Солтуева Н.Н., Алексеев И.А., Сметанин Р.Д. Балаган ыйын 14 күнэ.

– Киэн туттар дьоммут –

Саха бастына Виталий Васильев

Саха норуотун киэн туттуута, ааттаах-суоллаах спортсмен Виталий Васильев биниги Ньурбабыт кырдыаҕас нэһилиэгэр Кыыс Марха үрдүгэр турар Дьаарханга 1984 сыллаахха кулун тутар 6 күнүгэр уол оҕо буолан орто дойдуга оройунан түспүтэ. Ийэтэ култуура бэтэрээнэ Зоя Иннокентьевна икки уол оҕолорун мындыр санаатын күүһүнэн сахалыы сиэринэн ииппитэ.

Виталий оҕо сааһыгар биригэ оонньоон-көрүлээн ааспыт доҕотторо: "ким буруй онгорботоҕой, биниги да оҕо оҕо курдук мэниктиир этибит, син мөбүллэн да ыларбыт", диэн оччотооҕу кэми санаан-ахтан аһаллар. "Илиннэр" диэн ааттаммыт өрүс үрдүгэр улааппыт оҕолор бары да спортивной күрэхтэргэ өрүү кыттыһан, бэркэ оонньоон, кылыһан, ыстангалаан, куоталаһан улааппытара. Бүлүү өрүс "Кыһыл хайатыгар" "илин оҕолоро" балыктыбылларын туһунан түөлбөтүн билингини олохтоохторо, оччотооҕу оҕолор, дуоһууа ахталлар.

Виталий оҕо эрдэбиттэн ыал улахан оҕото буоларынан да, эбэттин майгытын батан да элбэх сангата-ингэтэ суох, лоп-бааччы дьинг саха уола.

8 кылаастан спордунаан утумнаахтык дьарыктанан барбыта. Атах оонньоуларыгар ыстангаҕа, куобаха бастаан оройуонагар, онтон өрөспүүбүлүкэҕэ кимиэхэ да иннин биэрбэт буолан барбыта. Өрөспүүбүлүкэҕэ хас да төгүллээх абсолютнай чөмпүйүөн. Ньурба 2 №-дээх орто оскуолатын бүтэрэн, СГУ физкультурнунай институтугар үөрэнэн идэ ылбыта. Ити кэмнэртэн баһаам элбэх ситиһиилэринэн барыбытын үөрдэр, сөхтөрөр:

2000 сыллаахха ытыллыбыт "Азия оҕолоро" оонньоуга куобаха бастаабыта. Хаандыгаҕа ытыллыбыт Саха Сиригэ норуоттарын үһүс спортивной оонньоуларын үстэ ыстаныыга чөмпүйүөнэ.

2005 сыллаахха Майаҕа ытыллыбыт Манчаары оонньоуларын спартакиадагыгар кыайан "УАЗ" массына хаһаайына буолбута.

2008 сыллаахха сахалыы ыстаныларга Арасыйа спордун маастара ааты сүгэр. Куобаха өрөспүүбүлүкэ рекордун олохтуур - 40 миэтир 71 см.

2008 сыллаахха Арасыйаҕа куобаха бастакы, тробеорьеҕа үһүс миэстэни ылары ситиспитэ - 132 м 82 см.

2021 сыллаахха Бэрдьигэстээххэ ытыллыбыт Манчаары оонньоутугар бэтэрээнэргэ бастакы миэстэ буолбута.

Виталий Васильев билигин Арасыйа ыксаллаах быһыы-майгы министристибүтигэр маастар-пожарнигынан үлэтиир. Үс оҕолоох ыал аҕата.

Биир дойдулаахпыт, Дьаархаммыт биир чабылхай уола, спортсмена, ыччаттарытыгар холобур буолар киһибит, Арасыйа уонна Саха Өрөспүүбүлүкэтин спордун маастара Виталий Николаевич Васильев биниги киэн туттуубут, эрэлбит, өрөгөйбүт! Төрөөбүт түөлбэтэ, дьоно-сэргэтэ Виталий Васильев кынаттаах олоҕор тирэх, күүс буоларын саарбахтаабаппыт, чулуу уолбутун дойдуга өрүү арчылы-араначчылыбы эрэ сырыттын!

Василий НОГОВИЦЫН,
Дьаархан нэһилиэгин бибилиэтиэкэрэ.

Спорту я обязан всем тем, чего достиг в этой жизни

Наступил очередной этап в жизни нашего прославленного земляка, непревзойденного мастера по национальным прыжкам - "кынаттаах кылыһыт", мастера спорта РФ и РС (Я), кавалера знака "Гражданская доблесть", уроженца Жарханского наслега Виталия Васильева. В течение более 20 лет Виталий Николаевич успешно отстаивал спортивную честь родного Нюрбинского района и республики на многих

соревнованиях по национальным прыжкам, радуя нас новыми впечатляющими рекордами и блестящими победами. Его рекорд по сумме тробеорье по якутским прыжкам не побит до сих пор.

Чемпион уходит с большого спорта непобежденным, напоследок завоевав в марте и июле текущего года звания чемпиона республики и на "Играх Манчаары" 2021 г. сразу 4 золотых медали среди ветеранов.

Не считая его многочисленных побед: многократный призер Всероссийских турниров по якутским прыжкам, многократный абсолютный чемпион РС (Я) по якутским прыжкам, экс-рекордсмен по прыжкам ыстанга и куобах, действующий рекордсмен по сумме тробеорье по якутским прыжкам, абсолютный чемпион Игр Манчаары 2005 г. (Майя), 2009 г. (Вилуйск), 2013 г. (Чурапча), 2-й призер Игр Манчаары 2017 г. (Верхневилуйск), абсолютный чемпион Игр Манчаары 2021 г. (Бердигестях) среди ветеранов.

За всем этим стоят годы упорных и тяжелых тренировок, неимоверное напряжение всех физических и душевных сил.

Сегодня вашему вниманию предлагаем интервью с Виталием Васильевым.

- Виталий Николаевич, к сожалению многих фанатов и любителей спорта, вот и наступил час X - Вы прощаетесь с большим спортом. Какие чувства сейчас Вас обуевают?

- Да, это так. В жизни каждого спортсмена рано или поздно всегда наступает такой момент. Сейчас я как никогда спокоен, но вместе с тем испытываю легкое чувство светлой грусти. Больше в качестве действующего спортсмена не увижу с манежа переполненные трибуны с болельщиками, которые все эти годы активно и громко болели за меня, поддерживали. Царящая на соревнованиях дружественная, но соревновательная атмосфера все заряжает на позитив.

- По себе могу сказать, что наверняка, многочисленные фанаты и любители спорта благодарны Вам за минуты большой радости и удовольствия, подаренные Вами на победных соревнованиях. Вы можете сейчас с чувством гордости сказать, что в полной мере воспользовались тем, чем Вас наделила природа и что Вы сами развили в результате тренировок?

- Да, я думаю, что в спорте достиг всего, чего хотел. На соревнованиях всегда выкладывался полностью, потому что за мной всегда стояла моя родная Нюрба. Иногда забывая и про свои травмы, и не говоря про

это никому. Лично для себя на всех соревнованиях ставил самые наивысшие цели.

Я родился в селе Жархан, учился там в 1 классе, потом переехал в Нюрбу. Начал заниматься спортом с 8 класса. Моим кумиром по спорту был мой земляк, многократный чемпион и рекордсмен республики по национальным прыжкам Николай Александрович Санников (к слову, установленный Николаем Санниковым рекорд республики по национальным прыжкам был побит Виталием Васильевым - авт.).

Будучи учеником 10 класса, в 1999 г. участвовал на Играх Манчаары в Таттинском улусе, среди юношей занял 2 и 3 места. В год окончания Нюрбинской средней школы №2 (2000 г.) участвовал в Международных спортивных играх "Дети Азии" по якутским прыжкам и тройному прыжку, стал абсолютным чемпионом Игр, по тройному прыжку занял 3 место и установил рекорд по прыжкам "куобах". В том же году участвовал в Покровске в Спортивных играх народов РС (Я) по тройному прыжку среди юношей. С тех пор не пропустил ни одного крупного соревнования. Я очень благодарен спорту, ему обязан всем тем, чего достиг в этой жизни.

- Дальнейшие какие у Вас планы? Расскажите, пожалуйста, про свою личную жизнь.

- Сейчас планирую заниматься спортом только для себя, для поддержания формы. В дальнейшем хочу тренировать детей по якутским прыжкам.

Я уже 10 лет работаю в МЧС России, в Специализированной пожарной-спасательной части, занимаю должность мастера-пожарного. С Александрой Иннокентьевной вместе в браке уже 18 лет. Жена работает администратором в фитнес зале, персональным тренером. Родили и воспитываем трех прекрасных детей. Оskarу 17 лет, занимается якутскими прыжками. Марату 13 лет, занимается творчеством. Лапочке-дочке Ляйсан исполнилось 5 лет, увлекается художественной гимнастикой.

- Расскажите, пожалуйста, о развитии национальных прыжков, какие перспективы в республике у этого вида спорта?

- По-моему мнению, сегодня в республике национальные прыжки обрели второе дыхание. Появилась новая плеяда перспективных молодых прыгунов, бьются рекорды республики, появилась сильная конкуренция на соревнованиях, как было у нас. Усилилась и мотивация спортсменов, к примеру, на Играх Манчаары для победителей по национальным прыжкам были установлены в качестве приза 2 автомобиля.

Поэтому я думаю, что всё еще впереди.

- Виталий Николаевич, что можете сказать читателям, своим землякам?

- Хочу пожелать своим землякам нюрбинцам счастья, добра, много улыбок в наших сердцах, и, конечно же, процветания для нашего родного улуса во всех сферах, и чтобы всегда уважали друг друга.

- Спасибо за беседу.

Я думаю, что будь жива бабушка Виталия Васильева мать-героиня Варвара Кирилловна Петрова, как бы она радовалась успехам любимого внука, сына своей старшей дочери Зои Иннокентьевны. Мы в Жархане проживали через дом, были соседями. Варвара Кирилловна и Иннокентий Алексеевич Васильев родили и воспитали 10 детей. Как и все сельчане советских времен держали хозяйство, с сызмальства приучили своих детей и внуков к труду и дисциплине, передали им обостренное чувство справедливости.

Все их потомки стали уважаемыми людьми. Среди них есть руководители многих профессий, в том числе руководители бюджетных учреждений и ответственные работники силовых ведомств. На днях очень многих обрадовало известие об успешном выступлении директора Егольжинской СОШ Сергея Васильева на республиканском конкурсе "Директор года", который удостоился звания лауреата 1 степени, вошел в топ-5 сильнейших директоров республики и будет представлять Нюрбинский район в финале Всероссийского конкурса, которое состоится с 13 по 19 сентября 2021 г.

Добром полнитса земля, и пусть у героя моей статьи все в дальнейшем сложится прекрасно!

Геннадий АНТОНОВ.

Большой спортивный праздник в честь Виталия Васильева

12 сентября в формате онлайн прошли торжественные проводы легендарного якутского прыгуна, 4-кратного абсолютного чемпиона Игр Манчаары, многократного призера Всероссийских турниров по якутским прыжкам, многократного абсолютного чемпиона и рекордсмена РС (Я) по якутским прыжкам, кавалера знака "Гражданская доблесть" Виталия Васильева @vitalik140416 из большого спорта.

В честь этого события состоялись захватывающие соревнования по якутским прыжкам и борьбе "хапсагай" с участием сильнейших спортсменов по рейтингу Игр Манчаары, что придало ему характер спортивного праздника. Очень даже солидные призы, выставленные администрацией муниципального района, обострили накал соревнований и подарили много ярких положительных эмоций зрителям. В связи с ограничительными мероприятиями зрителей на трибунах "Кыталыктаах" было мало, но по площадке ZOOM и Ютуб свидетелями знаменательного события стали тысячи человек по всей республике.

Почетными гостями стали знаменитый соперник Виталия Васильева по соревнованиям, мастер спорта РФ и РС (Я), абсолютный чемпион и рекордсмен РС (Я) по национальным прыжкам, заместитель руководителя Администрации Главы и Правительства РС (Я) Юрий Гаврильев, руководитель района, председатель постоянной комиссии Госсовета (Ил Түмэн) РС (Я) Владимир Проккопьев, исполнительный директор Федерации по якутским нацио-

нальным прыжкам РС (Я) Максим Оегостуров, представи-
тели спорта и другие.

В адрес действующего и поныне рекордсмена по сумме троеборья по якутским прыжкам Виталия Васильева было высказано много теплых и благодарных слов за его большой вклад в развитие физической культуры и спорта, пропаганду здорового образа жизни и популяризацию якутских национальных прыжков. Глава района Алексей Иннокентьев вручил летающему прыгуну сертификат на приобретение автомобиля УАЗ-Патриот, что вызвало у фанатов и поклонников спорта положительный шквал эмоций.

Как отметил Юрий Гаврильев, вместе с Виталием Васильевым уходит целая эпоха в развитии якутских национальных прыжков, и вручил ему Благодарственное письмо АГИП РС (Я) и подарок от своего имени. В своей краткой, но запоминающейся речи он подчеркнул, что после долгих лет назрело проведение в Нюрбе в 2026 г. Игр Манчары и что он будет поддерживать его.

Глава Жарханского наслега Павел Александров вручил 100 тыс. руб., знак и удостоверение звания Почетного гражданина наслега. Максим Оегостуров от имени Федерации якутских прыжков РС (Я) вручил Виталию Васильеву сертификат на 100 тыс. руб. Также выступили народный депутат Владимир Прокопьев, председатель районного Совета Сергей Евсеев, мастер спорта СССР, заслуженный работник физической культуры и спорта РС (Я), многократный чемпион республики по хапсагаю и вольной борьбе Юрий Андреев, заместитель директора Амгинской ДЮСШ Дмитрий Наумов, тренер Виталия Васильева Захар Ефремов, абсолютный чемпион РС (Я) по хапсагаю Дмитрий Ушницкий, вручивший Благодарственное письмо от имени главы Вилойского района Сергея Винокурова. Руководитель управления по физической культуре и спорта Нюрбинского района Роберт Алексеев вручил большой телевизор. Были и другие ценные подарки легенде якутских прыжков Якутии. В этот день были вручены награды причастным в развитии физической культуры и спорта руководителям и тренерам. В конце официальной части чествования сам виновник торжества сердечно поблагодарил всех за теплые и искренние слова и горячую поддержку.

12 сильнейших якутских прыгунов, разделившись на две команды под руководством своих капитанов, друзей по жизни, но бывших непримиримых соперников в секторе для прыжков - Юрия Гаврильева и Дмитрия Наумова, обрадовали своими зрелищными выступлениями зрителей.

В конце соревнования Виталий Васильев под горячие аплодисменты совершил свои завершающие легендарные прыжки, которые столько лет принесли победные баллы родному Нюрбинскому району, и попал в плотное окружение своих коллег-спортсменов, которые принялись качать его, бросая высоко в воздух. Все это напоминало триумф Виталия Васильева, свидетелем которого я был в далеком 2005 г. в с. Майя Мегино-Кангаласского района, когда он на Игр-рах Манчары в острейшем соперничестве с Юрием Гаврильевым установил рекорд республики и стал обладателем автомашины "УАЗ".

Команде № 2, вышедшему победителем, был вручен сертификат на 100 тыс. руб., 1-ой команде за второе место - сертификат на сумму 70 тыс. руб.

В абсолютном первенстве до 75 кг, посвященном проводам Виталия Васильева из большого спорта, приняли участие 16 известных борцов. Среди них были чемпионы и призеры международных турниров, РС (Я) и Игр Манчары. Победителем турнира стал призер Игр Манчары из Кобяйского района Иван Семенов и ему был вручен сертификат на сумму 100 тыс. руб.

Яков Семенов достойно представил Нюрбинский район, став финалистом и обладателем сертификата на сумму 50 тыс. руб. В напряженной борьбе за выход в финал он победил абсолютного чемпиона РС (Я) Дмитрия Ушницкого и в финале, к сожалению для многих болельщиков, буквально упустил победу из своих рук. Как говорится, чуточку не хватило.

На награждении победителей глава МР Алексей Иннокентьев озвучил решение руководства района о том, что каждый осенью в Нюрбе будут проводиться соревнования по якутским национальным прыжкам, мас-рестлингу и борьбе "хапсагай", и что нынешние соревнования являются стартовым мероприятием.

Так на высокой и достойной ноте завершились проводы выдающегося спортсмена, но в то же время очень скромного по своей натуре, что снискало Виталию Николаевичу Васильеву народное признание и уважение.

Геннадий АНТОНОВ.

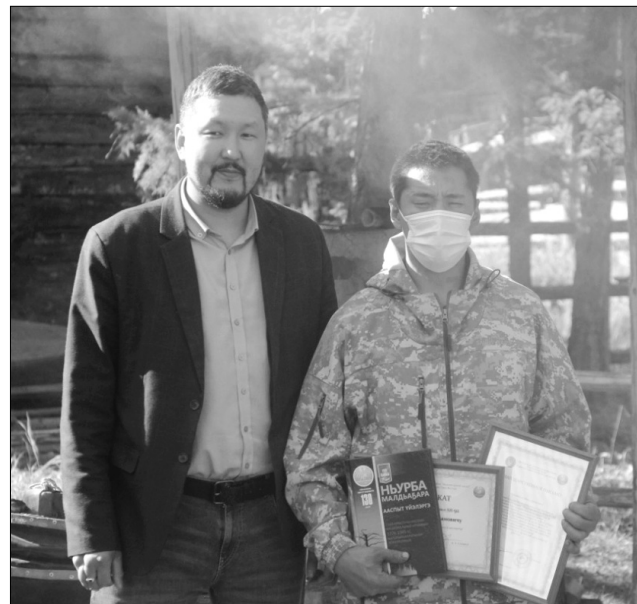
Балабан ыйн 11 күнүгэр Ньурба оройуонун Малдьафар нэһилиэгэр Олохо Уус диэн аатырбыт тимир, көмүс ууһуттан удьурдаах, ураты буочардаах, эдэр кэскиллээх тимир ууһа Иван Саввинов төрөөбүт-үөскээбит дьизтин тэлгэһитигэр улахан ааттаах-суолаах тимир уустара кытгыылаах былгыргылы ныманан тимир уһаарыта буолла диэн Малдьафар нэһилиэгин бибилэтиэкэти иһитиннэрэр.

Тимир уһаарыта улахан сыралаах үлэттэн тахсар эбит. Тимирдээх тааһы көрдөөн булан баран, эрдэттэн хаһылыбыт дьаамаба мас бөбөнү уматан чох бэлэмнээн, таастарын үлтүрүтэн, магнитынан тимири таттаран хомуйан ыллылар.

Оттон эрдэ онһоһуллубут анал оһоһо сарсыарда 8 чаастан сабалаан уот оттон, 15 мүнүүтэ буола-буола 1,5-лыы киилэлээх тааһы оһох иһигэр куттулар. Онтутарын суруйан истилэр. Онтон киһиэ 21 чаас сабана хостоон таһааран кувалданан эллээтилэр. Барыта 31 киилэ таастан 7 киилэ 800 грамм болгуо тимири уһааран таһаардылар.

Онон биһиги Уйбааммыт уус быһытынан төрөөбүт буоругар дьонун-сэргэтин ортотугар сүрэхтэниитин ааста диэххэ сөп.

Бу сүдү солталаах тэрээһингэ Нам улуһуттан саха норуотун уусуран айымньытын маастара Ньургустаан Николаевич Уваров уонна "Сата Уус" Ньурба түмсүүтүн уустара, норуот маастара Афанасьев Ариан Васильевич, Сата удьур уустарыттан биридэстэрэ Григорьев Борис Николаевич-Уһаарар Уус, эдэр кэскиллээх уустар Баишев Александр Анастасович, Тимофеев Иван Прокопьевич, Маартан төрүттээх Дьокуускай куорат олохтооһо Васильев Александр

- Өбүгэ үгэһэ -

Былыргылы ныманан тимир уһаарыта

Владимирович-Байдам Уус кытгылыны ыллылар.

"Малдьафар нэһилиэгэ" МТ Аба баһылыга Степанов А.А. эбэрде тылын эттэ, Уйбаан Саввиновка махтал суруктаах сэмэй бэлэбин, оттон кэлбит ыалдьыттарга "Малдьафар ааспыт үйэлэргэ" диэн Саввинова Т.А. кинигэтин бэлэх туттартаата. Норуот маастардара Афанасьев Ариан, Ньургустаан Уваров тыл эттилэр.

Ариан Афанасьев түгэнинэн туһанан Ирландияба ытыллыбыт норуоттар икки ардыларынааһы он-

лайн-фестиваль сэртипикээттэрин кытгыылаахтарга туттартаата. Көрдөрүүгэ уонна атыыга диэн уустар онһоһуктарын быыстапкага тэрилиннэ.

Бу билинни үйэ тимир уустара өбүгэбит үтүө үгэһин салбаан, сайыннаран, сүрүн дьарык онһостон, үлэли, айа-тута сылдылара олус хайбаллаах. Бу курдук кэһтибэт кэскиллээх ыччаппыт сахаларын аатын аар-саарга аатырда турдуннар!

Раиса НИКИФОРОВА.

- Үөрэхтээһин сыла -

Үөрэхтээһин сылыгар нэһилиэктэргэ толору хааччылыылаах уопсай дьизэлэри тутуу салбаанар

Улууспутугар иккис сылын субуруччу Үөрэхтээһин сыла салбаан турар. Үөрэнээччилэр уонна учууталлар үөрэхтэригэр уонна үлэлэригэр табыгастаах усулуобуйаны тэрийингэ, үөрэх эйгэтин матырыйаалнай-тэхническэй базатын тупсарыга уонна бөбүргөтүүгэ улахан болгомто ууруллар. Манна биһир хайысханан үлэһиттэри толору хааччылыылаах дьизэннэ хааччыылы буолар.

Билигин урукку курдук дьону үлэбэ ыгыран олохсатар буоллаһына олох ирдэбилин быһытынан кинилэри табыгастаах дьизэннэ-уотунан хааччыылааһа таһаарыа. Аны туран, саҥа исписэлиһтэр үлэли кэлиэхтэрин иннинэ аһардаһтыы дьизэ эрэ туһунан интэриһиргээбэккэ, улуус кииниттэн төһө ыраабын-чугаһын, суола, сибээһинэн, Интэриниэттинэн хааччылыы хайдарын, иллэн кэмин көдүүстээхтик аһаралларыгар кулууп-спорт саала хайдах туруктаабын - барытын ингэн-тонгон интэриһиргиллэр. Кинилэри итиннэ баалыаһа саһаммат, аныгы эдэр дьон көрдөбүллэрэ, ирдэбиллэрэ атын буоллаба.

Улуус сүтүгүтүн үбүлэнэн Дьаарханна дэриэбинэ ортотугар элбэх аналлаах киин таһыгар уонна Ньурбачаанга 4 кыбартыралаах толору

хааччылыылаах уопсай дьизэлэр тутула тураллар.

Дьаархан нэһилиэгин баһылыга Павел Александров кэспиринэн, уопсай дьизэ бэдэрээттигинэн ИП Егоров буолар. Маалыкайдар тутта сылдылалар. Биригээдэ бастаан холлоһонун бүтэрэн барбыт. Дьизэ уопсай иэнэ - 200 м2 кэринэ. Биһирди кыбартырлар иэннэрэ - 34 м2. Билигин иккис биригээдэ кэлэн хара муостатын уонна сарайын онһоруоһаах. Дьизини бүтэрэн бу сыл сэттиннэ ыйыгар үлэбэ киллэриэхтээхтэр.

"Бу дьизэ улууска Үөрэх сылын чэрчитинэн тутула турар, эдэр исписэлиһтэргэ анаанар, - диһр Павел Михайлович. - Манна үөрэх уонна култуура үлэһиттэрэ киһирэн олоруохтара. Улуустан 8 мөл. солк. көрүлүбүтэ, онтон аукцион биллэриллэн уопсай сыанатыттан 1 мөл. кэринэ кыччаабыта. Онон 7 мөл. солк. сыаналаах тутуу буолар. Нэһилиэккэ үлэлиһр эдэр исписэлиһтэрбитигэр табыгастаах усулуобуйа тэриллэрэ үөрүүдээх".

Геннадий АНТОНОВ.

- Саҕа кинигэ -

“Ийэм, аҕам алгыстарынан”

Семёнова Эльвира Николаевна - Сэргэ Кыһыа Тускулаана - РФ уопсай үөрэхтээһинин Бочуоттаах үлэһитэ, СӨ үөрэҕиритин туйгуна, Ньурба улуунун Октябрьскай нэһилигин Бочуоттаах олохтообо, "За вклад в развитие коллекционирования в Усть-Алданском улусе РС (Я)", "За вклад в развитие институтов гражданского общества в РС (Я)", "За вклад в развитие литературы РС (Я)", "За вклад в развитие семейной политики РС (Я)", "За вклад в развитие общественно-го движения РС (Я)", "Народное признание" бэллээрдээх, Ил Түмэн Махтал суругунан бэлиэтэммит эргичи талааннаах кини үбүлүйдээх сааһыгар анаан олобун бэлиэ түгэннэрин көрдөрөр кинигэ бэчээттээн илиитигэр тушпуг үөрүүтүн биэчэрэ, кинигэ презентацията үрдүк таһымга буолан ааста.

Дьокуускай куорат килбэйэр кинигэр, ЭПЛ Даймонд аактабай саалатын тула, сыана утары кылбаа маҕан аныгылыгы дьыбааннарга Сэргэ Кыһыа Тускулаана кинигэтин презентациятын бэллээрдээх кэксэли олобунтар, утары стеллажка Эльвира Николаевна хоһооннорун кинигэлэрэ, суруйуулары, хоһооннорун кирибит хомуруунууктар, муньан-танан бэчээккэ тиздэн таһаартарбыт кинигэлэрэ кэксэлээбиттэр, ону таһынан араас кэм чаһыларын баай коллекциятын, олобун кэрдиистэрин, оҕо сааһын кэмин, төрөппүттэрин хаартыскаларын уурталаан төрдүн-уунун сырдатта.

Дьоро киһэни алгысчыт Тамара Егоровна Лебедева-Алгайаана алгыһынан аһылынна, ыалдьыттар арчыланнылар, Сэргэ Кыһыа Тускулаана айкал анана, кэскили түстэннэ.

Дьоро киһэни хоһоонһут, ырыаһыт, ырыа аһааччы Олимпиада Серафимовна Спиридонова салайан ытта.

Эльвира Николаевна биографиятын, олобун, үлэтин аймаҕа Кэксэрдэ Зоя Никандровна билиһиннэрдэ. Эльвираны эбэрдэлиит, үөрүүтүн үллэстэ чугас дьоно, айар куттаах доҕотторо, араас хайысхалаах түмсүүлэртэн кэлэн баҕа санаа маанытын эттилер.

"Ийэм, аҕам алгыстарынан" дьон ааттаах олобун кэрэһитэ кинигэбэ Сэргэ Кыһыа Тускулаана суруйбут ыстатыйалара, кинигэ

анаммыт ахтылар, анабыл хоһооннор кирибиттэр.

Кини айар дьобуруун, кэрэхсэнэр элбэх дьарыктарын, дьаныардаах үлэлэрин түмүгүн көрө сөбөллөрүн, сэргийлэлэрин эттилер, алгыстарын анаатылар, саҕа ситиһилэри баҕардылар.

Манньык куруук дьону түмэн сүрүннүү, өйүү, мичээр аргыстаах, сырдык ырылаах үөрэ-көтө сырыт дьон эбэрдэ тылы этэн, Эльвира Николаевна суруйар эйгэтин доҕотторо "Айар Кут" Реги-

ональнай хоһоонһуттар уонна кэксээн суруйааччыларын Сойуунун правлениетын аатыттан махтал сурук туттардылар.

Салгы хоһоон эйгэтигэр үкэниэбиттэн биригэ айар, суруйар аартыкка алгыспыт дьүөгэтэ, "Айар Кут" Региональнай хоһоонһуттар уонна кэксээн суруйааччыларын Сойуунун правлениетын чилиэнэ, култуура бэтэрээнэ, кыраайы үөрэтээччи Анна Петровна Григорьева сийилии саха тылын сайыннарыы, сырдатты тула үлэ-

лээн алтыспыттарын кэксээтэ.

Биэчэр бочуоттаах ыалдьыта поэт, суруйааччы, Арасыйыа Суруналыстарын Сойуунун чилиэнэ Иван Николаевич Николаев-Ухан айар, суруйар үлэтигэр ситиһилэри баҕарда.

"Айар Кут" Региональнай хоһоонһуттар уонна кэксээн суруйааччыларын Сойуунун чилиэнэ, айар куттаах ырыаһыт, баянист Сергей Афанасьевич Семёнов кэргэнинэн баян добуһуолунан эбээнни, сахалыы ырыалары доораттылар, аны Сэргэ Кыһыа Тускулаананы дуэтынан ылаан ытыс тыаһа хабылына.

Өрөспүүбүлүкэбэ аан бастаан 83 сыллаахха оскуоланы бүтэрбиттэр хамсааһын аатыттан салайааччы Соров Альберт Михайлович тыл эттэ, сибэки дьөрбөгүн туттарда, ол кэннэ Сэргэ Кыһыа Тускулаана тэрийбит "Мичээр-83" ырыа ансаамбыла ырыаларынан кизгэттилер.

Өрөспүүбүлүкэ суолталаах коллекционердар правлениеларын чилиэнэ Надежда Гавриловна Усова, Амма коллекционердарын салайааччыта Лариса Ивановна Унарова, суорумһууттар ассоциациятын кыттыылаахтара - салайааччы Евдокия Петровна Бочкарёва-Налийа Хотун, Эльвира Николаевна биригэ үөрэммит-

тэрэ, өр сыл оҕо уһууааныгар үлэлээбит кэллиэгэлэрэ кэрэистин тыллары анаан ырыанан эбэрдэлээтилэр.

"Тускулаана тула" кэрэ далбардара Валентина, Евдокия эрэллээх дьүөгэлэр ааттарыттан бэлэхтэрин туттардылар. "Сахам кэрэ сирдэрэ" түмсүү кыттыылаахтара, "Айар Кут" Региональнай хоһоонһуттар уонна кэксээн суруйааччыларын Сойуунун чилиэнэ П.А. Тумусова -Туску кини долгугарды, дорҕоонноох кулаһынан хоһооннорун аакта уонна Николай Николаевич Попов Мэнгэ Хангаласан анаан-минээн кэлэн ис сүрэхтэтин баҕа санаа бастыгын эттэ.

"Тускулаана саллааттара" түмсүүтүн элбэх талааннаах хоһоон ааптара Николай Данилович Сыромятников-Куочун араас быыстапкаларга социальной дьүөлөр итиллээччилэригэр, чэбдигирдэр санаторий сыннынааччыларыгар түмсүүнэн тийэн көрсүү кэксэти тэрийсэн, хоһооннорун ааҕан тэрээһингэ актыбынай кыттааччы сырдатар үлэлэрин ахтан, хоһоон ааҕан эбэрдэлээтэ.

Сыннылан кэмигэр дьүөгэтэ Анна Петровна Григорьева элбэх көрдөөх оонньуулары ыттан тэрээһини сэргэхситтэ, түмүгэр супер бириис туттарда.

Эльвира Николаевна аны биир талааннаах дьарыга художественнай уруһуй уонна бисернай мозаиканы улахан хартыналары уруһуйдаан рамалаан онорду.

Бу киһэ хаһаайка туруорбут супер бириһэ улахан размердаах, рамалаах сахалыы чорооннору бисернай мозаика техникатынан тиһилбит хартыналарын биригэ үлэлээбит кэллиэгэтэ Ньургустана Васильевна оонньуу түмүгүнэн сүүйэн үөрүүтэ үрдээтэ.

Сэргэ Кыһыа Тускулаана мааны ыалдьыттары толору астаах остуолугар ыгыран күндүлээтэ, ис сүрэхтэн иэйиилэрин тиэрден ирэр-хоро кэксэтэн, саҕа кинигэтигэр үгө баҕа санаатын суруйан ыалдьыт айыы бэлэхтээн бары өрө көтөҕүллэн тарбастыбыт.

Убаастабыллаах Эльвира Николаевна, айар аартык саҕахтара арыйлан истиннэр, үрдүк дабайылары баҕарабыт!

Кэксэрдэ.

- Редакция почтата -

Кини аатыгар өрүү сүгүрүйүөхтэрэ

Киэн Ньурба, киэн Ньурба Ахтабын эйигин

Кэрэчээн кэмнэрбин

Күөгэйэр күннэрбин ...!

Күөгэйэр күннэригэр сылдьан, Сергей Васильев-Борогонскай, поэт, партийнай үлэһит, Ньурба райсовет бэрэссэдээтэлинэн үлэли олорон киһи да сөбөр, ол саҕанаабы да, билигин да кээмэйинэн элбэх тутууну ыһытты. Бэйэтэ этэр эбит: "Ньурбалар олус сүрэхтээхтэр, көхтөөхтөр уонна дойдулар туспарыгар олус баҕалаахтар", - диэн. Билигин өйдүүрбүтүнэн, социальная уонна эстетическэй суолталаах тутуулар эбиттэр: оройуон балыһата, бөһүөлөк 1 №-дээх орто оскуолата, библиотэикэтэ, дыһалта. Саамай баарабай тутуута - норуот сыннынар, ыһыахтыыр паарката.

Мин ханнык да сыппаралары, ахтылартан быһа тардылар аҕалартан туттунабын. Тоҕо диэтэххэ Иннокентий Васильевич Бочкаревтыын "Якутзолото" балыһаҕа күлүм көрсүһүүгэ Сергей Степанович Васильев-Борогонскай туһунан Ньурбалар киэн туттан туран ахталларын, умнубакка саныылларын, махтаналларын бэлиэтээн эпиппэр бука диэн, мин бэйэм санааларбын түмэ түһэн биэрэрбэр көрдөспүтүгэр махтанан туран суруйабын.

Быйыл күһүн үгэс буолбут "Ньурба көмүс күһүнэ" Ньурбаҕа ытыгылыбыта. Олус киэн бырагыраамалаах, киэн маршруттаах буолбута. Элбэх ыалдьыт, поэтичкэй эйгэ айымнылаах кыргыттары-уолаттары, ааттаах-суоллаах суруйааччылары Ньурбаҕа

дуоһууа сынныанан, кутаа тула олорон, хоһооннорун ааҕан, гитаранан ылаан-туойан, бэйэ-бэйэлэрин билсэн тарбастытара.

Дмитрий Наумов, суруйааччы, ыалдьыттартан биридэстэрэ уонна күүтүүлээхтэрэ, сэргэстэһэ олорон, мин санаахтар үрдүктүк сыаналаабыта биһигини: "Ньурбалар билииллээх дьоннорун үйэтигинэ күүскэ туруммуттар" диэбитэ. Ити улахан хайҕал!

Хайҕалаах, Ньурба ыччата, Сергей Васильев этэрини "Күөх Ньурба" ыччата бэйэтэ, саҕабыллаах салайааччы буолан хаалларбыт бэлиэ тутууларын суолтатын көлөнөттэн көлөнөбү сүтэрбэккэ биэрэн иһэрэ.

Сергей Васильев биридэ этэн кэбиспитэ - "Күөх Ньурба, киэн Ньурба", биридэ олохтоон кэбис-

питэ - кыраһыабай паарката, биһиги, Ньурбалар, статуспутун үйэлэргэ үрдэппитэ, биһиги, Ньурбалар, үйэлэргэ киэн туттуубут буолла. Ураты көтөҕүллүүлээх күммүтүгэр биһиги "Киэн Ньурба" диэн Сергей Васильев, самодетельнай композитор Егор Поликарпов суруйбут ырыаларын ылыбытыт.

1991 сыллаахха духуобунас академия К.Д. Уткин бырайыгынан сиэрдээх-туомнаах бастаах ыһаҕар Ньурбаҕа Т.Д. Уткина этии киллэрэн орто саастаах дьонго "Сунуһун" дыахтар вокальнай ансаамбылын добуһуолунан үгкүүлэр тэриллэр буолбуттара. Үлэһит ыччат өрөбүллэригэр үгкүүлээн, сынныанан, бэйэ-бэйэтин билистин диэн паарка аһылыгыгар анал оноруллубут

танцплощадкатыгар ити ансаамбыл 15-с үбүлүөһүн үгкүүтүн ыһытты. Мин салайааччы быһытынан кирии тылбар Сергей Васильев-Борогонскай олохтообут пааркагыгар былыр мин ийэлээх аҕам көрсүбүтүгэр, ол курдук төһөлөөх дьон дьылбаларын көрсүбүтүгэр буолуой, хайдах курдук биһиги пааркабыт суолтата дириһи диэн эпитим. Кырдык, биһиги Ньурбабытын паарката суох кыайан көрбөппүт да, өйдөөбөппүт да.

Паарканы аһарга бэлэмнэнэн бэйэтэ да тыыннаах аллея курдук үүммүт баарабай мастарга тыа дьонун көрдөһөн, сымыыт муньан, яблоко курдук онорон, ойуулаан ыйаталаабыттар. Советскай-партийнай үлэһит Гаврил Дмитриев бэйэтин ахтытыгар ол

- ЯСИА сообщает -

В Якутии открывается сезон осенней охоты

В Минэкологии Якутии сообщили об открытии сезона осенней охоты. 14 сентября глава региона Айсен Николаев подписал указ об отмене режима чрезвычайной ситуации в лесах регионального характера, введенного из-за лесных пожаров на территории республики. В связи с этим отменяется ограничение охоты, введенное ранее указом главы.

Охота в угодьях будет осуществляться согласно установленным срокам: на водоплавающую дичь до отлета, на боровую дичь до 31 декабря, на основные виды копытных начинается с 15 сентября и с 1 октября, на основ-

ные виды пушных животных с 15 сентября.

Вместе с тем, продолжается установленное ограничение охоты на зайца-беляка в центральных и заречных районах республики.

«Охотники должны соблюдать правила охоты, использовать только разрешенные орудия

и способы охоты. Особое внимание уделяется соблюдению правил пожарной безопасности в лесах. Нарушение законодательства в сфере лесного хозяйства, охоты и сохранения охотничьих ресурсов влечет административную и уголовную ответственность», — отметили в Минэкологии Якутии.

ыһыах дьоно, ыалдьыттары сөхпүттэрин-махтайбыттарын суруйбутун астына ааҕабыт: илэ хараныан ол кэрэ көстүүнү көрбүт, эт кулгааҕынан дьон сөхпүт тылларын истибит, үөрүүлэригэр-көтүүлэригэр кыттыспыт киһи суруйан хаалларбытыттан.

Оройуон бибилиотэикэтигэр Сергей Васильев туһунан хомуйбут матырыйааллара ааҕааччыга олус интэриэһинэйдэр.

Харахха быраҕыллар чээлэй күөх айылҕалаах, күөрэҕийдээх алаастардаах биһиги дойдубутун ис сүрэхтин ылынан, "күөгэйэр күннэрин, кэрэчээн кэмнэрин" аһарыт күөх Ньурбатын туһунан "Ньурба биэрэгэр" диэн хоһоон хомуруунуугун таһаартарбыт.

Иннокентий Васильевич ити курдук Уус-Алдан чулуу уола, саха билииллээх поэт Сергей Васильев-Борогонскай биһиги, Ньурбалар, олохпугулар олус суолталаах паарката, күөх Ньурба киэн туттар сирдэриттэн биридэстэрэ, ону таһынан дьону түмэ тардар, сомоҕолуур суолталаах тутуута буолар. Онтон Мэнгэ-Хангалас-тарга Сергей Васильев анаабыт сомоҕо домоҕо - "Мэнгэлэр - хайа үрдүгэр" диэн этинитэ эмиз үрдүккэ, сырдыкка талаһарга суолталаах далаһа буоллаҕа диэн.

Сергей Васильев туһунан өрүү санаахтара, кини аатыгар сүгүрүйүөхтэрэ.

Педагогическэй үлэ бэтэрээнэ, СӨ үөрэҕиритин туйгуна, "Ньурба уоттара" литературнай түмсүү чилиэнэ, Валентина Давыдовна ФЕДОРОВА.

– **Пожароопасный сезон** –

Доктор биологических наук Института биологических проблем криолитозоны СО РАН Михаил Черосов рассказал об особенностях природы Якутии и лесопожарной обстановке этого сезона.

По мнению Михаила Черосова, у аномальных пожаров в Якутии множество причин.

Климатическая причина вызвана тем, что за июнь выпало меньше 2 мм осадков при норме - 38 мм. В июле тоже не было дождей. По данным метеостанций Якутии, такого не было с 1888 года.

Биологическая причина - леса из лиственницы предрасположены к периодическому горению, остатки после вегетационного периода (хвоя, сухостой, опад и так далее) способствуют возгоранию опада, тем самым содействуя лесовозобновлению.

По закону, установленные зоны контроля, когда территории с малым числом населения и большим расстоянием от мест проживания человека, не тушатся (85% от площади республики).

Материально-техническая причина - общая численность лесопожарных формирований в Якутии - 335 человек вместо 804, предусмотренных нормативами. Финансирование составляется по критерию количества жителей и поселений на территории. Так, норматив для тушения лесных пожаров в республике - 6 рублей 90 копеек на каждый гектар. В других регионах на 1 га выделяются и более 100 рублей.

Для сравнения, в европейской части

России очагов возгорания больше из-за антропогенных причин, сказывается и большая плотность населения. Лесные пожары там больше имеют антропогенные причины.

В следующем году лес восстановится на 70%

Как рассказал Михаил Черосов, от 100% лесов Якутии пройдены пожаром, по подсчетам Института мерзлотоведения СО РАН, 2,7%. И не факт, что они безвозвратно потеряны как лесные сообщества.

В прошлом году количество пожаров было больше. Но нынче из-за засушливости огонь охватил большую территорию, пожары стали более крупными. Прошлым летом горела большая часть тундровой зоны Якутии. Значит горячий материал прошлого года сгорел, в этом году там уже нет пожаров. Также можно ожидать, что территории, которые были охвачены пожарами в этом году, не будут гореть в следующем.

"Как ни печально, лес должен гореть время от времени. За короткое лето у нас опадает много хвои, валежника, сухостоя, маленьких сухих веток - это горючие мате-

риалы, они вспыхивают как спички. Этот своеобразный "порох" накапливается под лесом какое-то время и должен сгореть. Сосняки, например, горят раз в 4-6 лет, лиственничники раз в 15-25 лет. У нас хвоя лиственницы падает каждый год и горит. Это как постоянно сыпать порох.

Зато после горения полезные элементы попадают в почву, получается возврат минеральных веществ - как удобрение. Так, падающие семена лиственниц достигают почвы и начинают прорастать. Вот так идет возобновление леса - природа развивается", - рассказал Михаил Черосов.

По словам доктора биологических наук, в следующем году лес восстановится на 70%, черные пострадавшие участки на космоснимках будут снова зелеными. А в европейской части России преобладают ель и сосна, их хвоя опадает реже, раз в 3-5 лет. Из-за незнания наших условий федеральные структуры нас порой не понимают.

"Там, где прошел огонь, очень часто в дальнейшем образуются алаасы - кормовые угодья для сельского хозяйства. Наши предки использовали порой в прошлом такие сгоревшие леса, чтобы довести до состояния аласа. Потому что деревья и

кустарники для скотоводов надо очищать. Им нужны чистые поля, чтобы косить семя, сеять культуры. Раньше даже были специальные сельхозотряды по срезанию кустарников. Это такое региональное взаимодействие человека с природой", - рассказал Михаил Михайлович.

Что делать дальше?

Михаил Черосов предлагает, во-первых, дифференцированно относиться к регионам России по их лесопожарной опасности с точки зрения климата и биологии слагаемых древесных пород. Во-вторых, изменить долю зоны контроля в регионах Сибири и Дальнего Востока. В-третьих, добиваться доведения показателей до нормативных согласно Распоряжению Правительства РФ.

Отметим, что в этом году класс так называемой пожароопасности по лесным пожарам повысился до 4-5, самых максимальных. Раньше природные пожары были более низкого 1-2 класса, менее опасные.

Виктория АЛЕКСЕЕВА.

Улусмедиа.

День города Нюрбы пройдет в формате онлайн

13 сентября под председательством заместителя главы МР по социальным вопросам Анны Уларовой прошло заседание районного оперативного штаба по противодействию распространению коронавирусной инфекции в суженном составе. Заслушаны информации главного врача Нюрбинской ЦРБ Натальи Павловой об эпидемиологической ситуации, глав МО и рассмотрены заявления муниципальных образований.

Эпидемиологическая ситуация в Нюрбинском районе остается сложной. За прошлые выходные выявлено 20 новых случаев заболевания коронавирусной инфекцией. В настоящее время всего в районе продолжают лечение 191 пациент, в т.ч. в Нюрбинском районе - 180 пациентов (на амбулаторном лечении - 117, из них 31 детей, на стационарном лечении - 63 пациента), в Мирнинской ЦРБ - 9 и в ЯРКБ г. Якутска - 3. Больше всего заболевших в г. Нюрба и селах Антоновка, Акана, Чукар и Ынахсыт. ЦРБ планирует открыть 3-е отделение для ковидных больных на базе терапевтического отделения на 20 коек.

В вакцинации взрослого населения в последнее время нет больших измене-

ний, имеется запас вакцин в 2,5 тыс. доз. Каждый день вакцинируется около 100 чел. Каждая суббота объявлена днем вакцинации от ковида и гриппа с 11 до 15 ч. Среди детей началась вакцинация от гриппа, на прошлой неделе охвачено 40 детей.

В ходе обсуждения затронуты вопросы организации выездных вакцинаций в села и учреждения, предприятия г. Нюрба. На этой неделе решено организовать выездную работу в селах Едей и с. Чкалов, где наблюдается низкий темп вакцинации.

Далее по второму вопросу были заслушаны выступления заместителя главы Чукарского наслега Татьяны Афанасьевой, директора Нюрбинского ЦДНТТ Альбины Ермолаевой, главы Аканинского наслега Ефрема Семенова и главы г. Нюрба Александра Иванова.

По итогам обсуждения предложение оперштаба Чукарского наслега о переводе школьного обучения на дистанционную форму и приостановлении работы детсада отклонено, так как согласно предписанию Роспотребнадзора на дистанционное обучение переводятся только при превышении 20% от общего количества школьников, и все заболевшие и контактные лица находятся в изоляции.

Начальник территориального отдела Роспотребнадзора Андрей Федоров отме-

тил в целом рост ОРВИ по району, на прошлой неделе выявлен 181 больной. В этой связи он рекомендовал не смешивать детей из разных школ в учреждениях дополнительного образования и до улучшения эпидемиологической ситуации запланированную с 15 сентября начало очных занятий в ЦДНТТ. Также решено отправить на дистанционное обучение студентов Якутского колледжа технологии и дизайна, которые и так обучаются в дистанционном формате на базе ЦДНТТ.

По информации главы Аканинского наслега Семена Ефремова, 15 сентября планируется открытие летника отделения ГПК "Якутский скот" в местности Куртах с соблюдением ограничительных мер, при этом заезды участников в Акану и Чкалов не допускаются.

Глава г. Нюрба Александр Иванов ознакомил с планом Дня города, который вызвал активное обсуждение. Члены районного Оперштаба, руководители территориального отдела Роспотребнадзора и главврач ЦРБ указали на невозможность обеспечения контроля по недопущению на месте проведения мероприятий не более 50 чел., также недопущения на мероприятия контактных и больных лиц.

Обсудив и обменявшись мнениями, в связи с осложненной эпидемиологической ситуацией, ростом количества боль-

ных и контактных лиц, по рекомендации Роспотребнадзора рекомендовано провести День города в формате онлайн, согласно Указу Главы РС (Я).

"Пресс-служба администрации МР."

В Архив — через Госуслуги

Жители Нюрбинского района теперь могут получить сведения с муниципального Архива Нюрбинского района через портал Госуслуг. Пользователи портала могут получить архивную справку о размере заработной платы, о стаже работы, а также иные сведения, находясь дома или на рабочем месте в течение 20 дней со дня обращения.

Справка будет подписана усиленной квалифицированной электронной подписью. Таким образом, гражданам нет необходимости теперь обращаться в Архив лично - достаточно быть зарегистрированным на портале Госуслуг.

Напомним, Архив находится по адресу: г. Нюрба, ул. Энергетик, д.7, к.т. 8 (41134) 2-03-17, а также можно подать заявку написав на электронный адрес nurbarkhiv@mail.ru

Заведующая архивом
ГЕРАСИМОВА Н.К.

Об эпидемиологической ситуации в Нюрбинском районе по состоянию на 15.09.2021 г. (утро)

За 14 сентября выявлено новых случаев заболевания коронавирусной инфекцией - 21 (г.Нюрба - 8, с.Акана - 7, с.Энгольжа - 1, с.Чукар - 2, с.Антоновка - 1, с.Киров - 1, с.Кюндяда - 1).

Выздоровели 11 человек.

В настоящее время всего в районе продолжают лечение 206 пациентов: в Нюрбинском районе - 194 пациента: из них на амбулаторном лечении - 143 (из них 34 детей), на стационарном лечении - 51 пациент: - в Мирнинской ЦРБ - 5, - ЯРКБ г. Якутска - 7, г.Нюрба (Мирный, Якутск) - 87; с.Антоновка - 24; с.Дикимдя - 4; с.Кюндяда - 1; с.Чаппанда - 2; с.Жархан - 10; с.Хатын-Сысы - 3; с.Акана - 35; с.Киров - 2; с.Сайылык - 2; с.Маар - 3; с.Ынахсыт - 10; с.Эгольжа - 1; с.Чукар - 17; с.Мальжегар - 1; с.Малькай - 1; с.Хаты - 2.

План вакцинации взрослого населения составляет 12677 человек (80% взрослого населения).

Поступило 8435 доз 1-го компонента вакцины против COVID-19 (66,5% от годового плана).
Прошли полный курс вакцинации - 6450 человек.
Call-центр Нюрбинского района - 8914-234-42-31.
Круглосуточная горячая линия Оперативного штаба - 8(41134) 2-25-16. Телефон горячей линии Нюрбинской ЦРБ 8-800-550-70-66.

Уважаемые жители Нюрбинского района!

Призываем строго соблюдать все санитарно-эпидемиологические меры, режим самоизоляции гражданами старше 65 лет, с хроническими заболеваниями. Мы должны понимать, что соблюдение санитарно-эпидемиологических требований является сейчас одним из самых эффективных способов предотвращения от заболевания коронавирусной инфекцией.

Берегите себя, здоровье близких, родных, старшего поколения!

Оперативный штаб Нюрбинского района.

Постановлением Правительства РФ от 7 декабря 2019 г. № 1608 "Об организации Всероссийской переписи населения 2020 года" (с изменениями, внесенными постановлением Правительства РФ от 16 августа 2021 г. № 1347) установлено, что с 15 октября по 14 ноября 2021 года проводится очередная Всероссийская перепись населения.

Перепись населения представляет собой сбор сведений о населении в целях формирования официальной статистической информации о демографических, об экономических и о социальных процессах. Сбор сведений о населении проводится путем заполнения ответов на вопросы переписных листов при опросе населения в жилых и иных помещениях, в которых проживают (пребывают) опрашиваемые лица. Учету при переписи населения подлежат все население (независимо от гражданства), постоянно проживающее на территории РФ, включая временно отсутствующих. Также переписи по сокращенной программе подлежат люди, постоянно проживающие в другом государстве, но находившиеся на территории России на момент счета населения.

Вы можете выбрать один из трех предложенных способов участия во Всероссийской переписи населения:

Самостоятельно через портал госуслуг:

- можно пройти из любой точки мира, где есть интернет, например, в поездке или в путешествии - достаточно иметь смартфон или планшет с ус-

– **Всероссийская перепись населения** –**Три способа участия в переписи**

тановленным приложением госуслуг или авторизоваться через браузер;

- можно пройти в любое время
- можно сохранять заполненные результаты, делать паузу;
- полностью безопасно.

Дождаться переписки дома:

- не нужно никуда ходить, переписчик сам посетит вас;
- не нужно ничего писать или заполнять самому, просто ответьте на вопросы переписчика;

- можно позвонить на ближайший переписной участок и договориться о времени визита переписчика;
- необязательно пускать переписчика в жилище, он может заполнить переписной лист с ваших слов стоя перед входом;
- не нужно показывать никаких документов.

Дойти до ближайшего переписного участка:

- сами выбираете время посещения в рабочие часы участка;
- не нужно ничего писать или заполнять самому, просто ответьте на вопросы переписчика;
- не нужно ждать переписчика;
- не нужно показывать никаких документов.

В Нюрбинском районе будут работать 9 переписных и стационарных счетных участков, куда люди (не имеющие жилья, не желающие пускать пе-

реписчика домой, те кого трудно заставить дома и тому подобные) смогут прийти и ответить на вопросы переписного листа.

Ищем переписчиков. Переписчиком может стать любой гражданин России не моложе 18 лет, успешно прошедший специальное обучение. Переписчиком может быть как женщина, так и мужчина. Часто переписчиками работают студенты - свое участие в переписи они смогут продемонстрировать в своих резюме как показатель гражданской активности, организованности и хороших коммуникативных способностей. Это захватывающий опыт, который даст вам почувствовать причастность к истории страны. Если вы молоды, вы сможете получить во время переписи уникальный жизненный опыт. Если вы опытные, вы сможете по-новому взглянуть на окружающих вас людей и на страну, в которой вы живете. Кроме того, переписчики получат материальное вознаграждение за добросовестную работу.

Если вы решили проявить гражданскую активность и заинтересовались, то можете обратиться в отдел районной статистики: телефон 2-34-67, сотовый телефон уполномоченного 8-964-007-23-11.

Отдел госстатистики
в г. Мирный (г.Нюрба).

– Нюрбинская ТИК –

РЕШЕНИЕ № 33

08 сентября 2021 г.

О временном освобождении от обязанностей членов участковой избирательной комиссии с правом решающего голоса

В соответствии пунктом 7 статьи 28, с подпунктом "а" пункта 6 статьи 29, Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации" Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решает:**

1. Освободить от обязанностей членов участковых избирательных комиссий с правом решающего голоса в период проведения выборов депутатов Государственной думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва согласно приложению 1:

2. Направить настоящее решение в соответствующие участковые избирательные комиссии.

**Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.**

*Приложение 1
к Решению №33 от 08 сентября 2021 г.*

№	ФИО	Номер УИК
1	Семенова Раиса Арисановна	423
2	Танхаров Леонид Иванович	403

РЕШЕНИЕ № 37

13 сентября 2021г.

О временном включении в состав участковых избирательных комиссий № 400, 401, 823, 424

Рассмотрев предложения по кандидатурам для назначения в составы участковых избирательных комиссий, в соответствии со статьями 20, 22, 27 Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Методическими рекомендациями о порядке формирования территориальных избирательных комиссий, избирательных комиссий муниципальных образований, окружных и участковых избирательных комиссий, утвержденными постановлением Центральной избирательной комиссии Российской Федерации от 17 февраля 2010 года №192/1337-5, статьей 13 Закона Республики Саха (Якутия) "О территориальных избирательных комиссиях в Республике Саха (Якутия)", Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решила:**

1. Включить в состав участковых избирательных комиссий № 3397, 398, 402, 406, 407, 413, 417, 418, 420, 421 в период подготовки и проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва с правом решающего голоса лиц согласно прилагаемым спискам.

2. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия)

3. Направить выписки из настоящего решения в соответствующие участковые избирательные комиссии?.

4. Опубликовать (обнародовать) настоящее решение на официальном сайте МР "Нюрбинский район".

**Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.**

*Приложение к решению Нюрбинской ТИК
от 13 сентября 2021 г. №37*

Списки членов участковых избирательных комиссий с правом решающего голоса в период подготовки и проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва

№ п/п	Фамилия, имя, отчество	Кем предложен	Очередность назначения, указанная политической партией (при наличии)	№ Избирательного участка
1	Аржакова Галша Ивановна			400
2	Саввинова Кира Александровна			401
3	Момот Сергей Васильевич			823
4	Александрова Дария Николаевна			424

РЕШЕНИЕ № 38

13 сентября 2021 г.

О временном освобождении от обязанностей членов участковой избирательной комиссии с правом решающего голоса

В соответствии пунктом 7 статьи 28, с подпунктом "а" пункта 6 статьи 29, Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации" Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решает:**

1. Освободить от обязанностей членов участковых избирательных комиссий с правом решающего голоса в период проведения выборов депутатов Государственной думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва согласно приложению 1:

2. Направить настоящее решение в соответствующие участковые избирательные комиссии.

**Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.**

*Приложение 1
к Решению № 38 от 13 сентября 2021г.*

№	ФИО	Номер УИК
1	Андреева Айталиа Васильевна	424
2	Васильева Рая Петровна	400
3	Лаврушкина Айталиа Анатольевна	401
4	Лазарева Елена Анатольевна	401
5	Филиппов Альберт Николаевич	823
6	Никифорова Ирина Борисовна	408

Изменения в составе УИКов

№	Номер УИК	Исключен	Включен
1	424	Андреева Айталиа Васильевна	Александрова Дария Николаевна
2	400	Васильева Рая Петровна	Аржакова Галша Ивановна
3	401	Лаврушкина Айталиа Анатольевна	нет
4	401	Лазарева Елена Анатольевна	Саввинова Кира Александровна
5	823	Филиппов Альберт Николаевич	Момот Сергей Васильевич
6	408	Никифорова Ирина Борисовна	нет
7	823	Винокуров Александр Александрович	нет

РЕШЕНИЕ №34

08.09.2021 года

О зачислении в резерв составов участковых комиссий Республика Саха (Якутия)

На основании пункта 9 статьи 26 и пункта 51 статьи 27 Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **РЕШИЛА:**

Зачислить в резерв составов участковых комиссий Нюрбинской территориальной избирательной комиссии лиц согласно прилагаемому списку.

**Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.**

*Приложение к решению Нюрбинской ТИК
от 08.09.2021 года №34*

Список лиц, зачисленных в резерв составов участковых комиссий Нюрбинской территориальной избирательной комиссии

№	Фамилия, имя, отчество	Дата рождения	Наименование субъекта выдвижения	Очередность назначения, указанная политической партией (при наличии)	№ Избирательного участка
1	Иванова Татьяна Семеновна	12.04.1965	Якутское республиканское региональное отделение Политической партии "КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ"	-	396
2	Кириллова Саргылана Валериевна	04.09.1976	собрание избирателей по месту жительства - ГБУ НЦРБ	-	396
3	Моргусова Маргарита Ивановна	24.11.1965	собрание избирателей по месту жительства - Индивидуальный предприниматель	-	400
4	Куприянова Татьяна Анатольевна	15.12.1981	собрание избирателей по месту работы - ИП "Румянцева ОВ"	-	405
5	Егоров Илья Николаевич	26.12.1972	собрание избирателей по месту жительства - Безработный	-	408
6	Сухаринова Элионора Владимировна	09.08.1986	собрание избирателей по месту жительства - МБОУ "ДООШ им. С.И. Алексеева"	-	408
7	Попов Владимир Васильевич	22.10.1986	собрание избирателей по месту жительства - Администрация МО "Нюрбанчанский наслег"	-	412
8	Васильева Наталья Алексеевна	09.03.1967	Якутское республиканское региональное отделение Политической партии "КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ"	-	413
9	Данилов Семен Иванович	26.03.1994	представительный орган МО "Жарханский наслег"	-	414
10	Афанасьева Маргарита Игнатьевна	24.10.1963	собрание избирателей по месту жительства - МБОУ д/с	-	415
11	Алексеева Саргылана Васильевна	21.06.1967	Региональное отделение Социалистической политической партии СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ - ПАТРИОТЫ - ЗА ПРАВДУ" в Республике Саха (Якутия)	-	416
12	Григорьева Туяра Ивановна	11.03.1983	Региональное отделение Социалистической политической партии СПРАВЕДЛИВАЯ РОССИЯ - ПАТРИОТЫ - ЗА ПРАВДУ" в Республике Саха (Якутия)	-	422
13	Захарова Христина Владимировна	02.05.1992	собрание избирателей по месту жительства - ПАО "Сбербанк России"	-	422
14	Васильева Сардана Вадимовна	18.10.1990	собрание избирателей по месту жительства - Спортзал им. ПЕ Алексеева	-	423
15	Аммосова Алевтина Ивановна				398
16	Расторгуева Наталья Семеновна				398
17	Самсонова Розалия Семеновна				398
18	Афанасьева Айталиа Леонидовна				406
19	Васильева Евдокия Анатольевна				406
20	Попов Алексей Геннадьевич				406
21	Крылова Наталья Владимировна				421
22	Оконешникова Снежана Ивановна				402
23	Федорова Марфа Гаврильевна				420
24	Алексеева Сардана Петровна				417
25	Андреева Кэрэчээнэ Александровна				417
26	Симонова Туяра Николаевна				418
27	Федотова Туяра Револьевна				397
28	Семенова Елена Егоровна				398
29	Ксенофонтова Ольга Александровна				401
30	Дмитриева Луиза Николаевна				405
31	Андреева Марианна Егоровна				396
32	Семенова Людмила Александровна				407
33	Саввинова Елена Федотовна				399
34	Федорова Юлия Николаевна				399
35	Михайлов Виктор Ильич				401
36	Семенова Мария Валерьевна				403
37	Лазарева Розалия Ильинична				403
38	Саввинова Светлана Николаевна				402
39	Дмитриева Сардана Михайловна				396
40	Иванова Тансия Васильевна				425
41	Саввинова Светлана Николаевна				402
42	Варламова Валентина Васильевна				410
43	Семенова Раиса Арисановна				423
44	Танхаров Леонид Иванович				403

РЕШЕНИЕ № 35

08 сентября 2021 г.

Об избрании председателя Нюрбинской участковой избирательной комиссии

В соответствии с частью 5 статьи 14 Закона Республики Саха (Якутия) "О территориальных избирательных комиссиях в Республике Саха (Якутия)" и на основании протокола № 10 от 8 сентября 2021 года Нюрбинской территориальной комиссии, Нюрбинская территориальная комиссия **решает:**

1. Считать избранным председателя Нюрбинской участковой избирательной комиссии № 423 Никифорова Михаила Дмитриевича;

2. Направить копию настоящего решения незамедлительно в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия).

**Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.**

РЕШЕНИЕ № 36

10 сентября 2021 г.

Об освобождении от обязанности члена участковой избирательной комиссии с правом решающего голоса

В соответствии с пунктом 7 статьи 28, с подпунктом "а" пункта 6 статьи 29, Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации" Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решает:**

1. Освободить от обязанности члена участковой избирательной комиссии № 823 с правом решающего голоса Винокурова Александра Александровича.

2. Направить настоящее решение в участковую избирательную комиссию № 823.

**Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.**

20-21 сентябрь, г. Нурба ДК «Кыталык», ул. Октябрьская, 5

СЕЗОННЫЕ СКИДКИ Успей купить максимально выгодно!

ШУБЫ ШАПКИ/ВАРЕЖКИ МЕНЯЕМ СТАРУЮ ШУБУ НА НОВУЮ!

РАССРОЧКА БЕЗ ПЕРЕПЛАТ

8-800-250-19-15 Звоните по бесплатному номеру телефона

Чапанда нэһилиэтин олохтоо, үлэ бэтэрээни, сэриин тулаайаба ИВАНОВ Николай Константинович

Бордон нэһилиэтин олохтоо, үлэ бэтэрээни, тыа хаһайыстыбатыгар өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэстэбит ФЕДОРОВ Василий Николаевич

Нурбачааннаабы "Сайды" дыссаакка илгэччинэн үлэни сымдаабыт, биригэ ылаллан олорбут, өбөлөрбүн көрсүбүт ДАНИЛОВА Анна Кирилловна

Убаастыыр кырдыас күтүөпүт, СӨ норуотун хаһайыстыбатын үтүөлээх үлэһит, "Гражданский килбиз" балиэ кавалера, СР боччоттаах ветерана, үлэ, тыыл ветерана, Нурба улуусун художественнай самодельной туйунун ус кинигэ автора, Дьюкуускай к. олохтооBORISOV Степан Иппокентьевич

Күндүтүк саныыр "Кэскил" оҕону тула өтүтүнэн сайыннар кини үлэ бэтэрээни АЛЕКСАНДРА Александровна МУХОПЛЕВА

Күндүтүк саныыр, ытыктыыр кырдыас саҥасыт МУХОПЛЕВА Александра Александровна (Сагаас Шура)

83 сааһыгар ыарахан ырааһтан күн сириттэн барбытынан өбөлүрүгүр Юраба, Галыба, Аликка, Балккаба, күтүөтүгүр, кийиттигүр, сиэннэригүр, сиэннэригүр, хос сиэннэригүр, чугас аймахтарыгар кутурбаммытын тирээдэбит. Маартан, Нурбаттан Ивановтар дьээ кэргэттэрэ.

Күндүтүк саныыр эдьийбит СТЕПАНОВА Мария Уваровна

Күтүөпүтүгүр Сеняба, Сардаанаба, өбөлүгүр, эбээригүр Елена Николаевна тапталлаах эһлэрэ, адалара СОФРОНОВ Александр Федорович

Убаастыыр табаарылым, өрөстүүбүлүк, оройун Дархан оһукайдыта СОФРОНОВ Александр Федорович

Күндүтүк саныыр "Кириэптээҕи чоҕу хостуур разрез" кылабынай бухгалтерынан, эконэмиинин үтүө суобастаахтык үлэстэбит СОФРОНОВ Александр Федорович

Кизиг Нурба кылыгырас кылыһабынан, оһуордаах оһукайынан кинигэ биллибит, Нурба оройуонун культуурата сайдарыгар сүҥкэн кылаастык киллэрбит, ытыктыыр, убаастыыр киһибит АЛЕКСАНДР Федорович СОФРОНОВ

Күндүтүк саныыр чугас дьуөгүбүтүгүр Софронова Елена Николаевна тапталлаах кэргэнэ, уолугар Сеняба, кийиттигүрүгүр, сиэннэригүр, чугас аймахтарыгар Дархан этэччи, үлэ бэтэрээни СОФРОНОВ Александр Федорович

Тапталлаах кэргэним, ийэбит, эбэбит Чуукар нэһилиэтин олохтоо КИРИЛЛИНА Евдокия Михайловна

Тапталлаах эдьийбит Чуукар нэһилиэтин олохтоо КИРИЛЛИНА Евдокия Михайловна

Күндүтүк саныыр "Кэскил" оҕону тула өтүтүнэн сайыннар кини үлэ бэтэрээни АЛЕКСАНДРА Александровна МУХОПЛЕВА

Күндүтүк саныыр эдьийбит СТЕПАНОВА Мария Уваровна

Күтүөпүтүгүр Сеняба, Сардаанаба, өбөлүгүр, эбээригүр Елена Николаевна тапталлаах эһлэрэ, адалара СОФРОНОВ Александр Федорович

Убаастыыр табаарылым, өрөстүүбүлүк, оройун Дархан оһукайдыта СОФРОНОВ Александр Федорович

Биригэ үлэһир кэлигэбит, И.Я. Танхаров аатынан МБУ КЭЦ художественнай салаааччыта Аида Михайловна Непряхинаба, кини чугас дьонугар биригэ төрөөбүт эдьийэ КИРИЛЛИНА Евдокия Михайловна

Күндүтүк саныыр тапталлаах эдьийибит, Чуукар нэһилиэтин олохтоо КИРИЛЛИНА Евдокия Михайловна

Балаан ыйын 7 күнүгүр тапталлаах кэргэним, арабыт, ээбит, аҕа кыныбыт, өр сылларга ыраах айаҕа суопараабыт, суол оноруутугар үлэстээбит Маалыкай олохтоо ЕГОРОВ Андрей Анатольевич

Кыра эрлэхпиттэн биригэ үөскээн, үөрэнэ, дойдоруспут күндү киһибит ЕГОРОВ Андрей Анатольевич - Ондурук

Биригэ үлэһир кэлигэбитүгүр Егорова Александровна биригэ төрөөбүт убайа, Бордон нэһилиэтин олохтоо, өр сылларга "Ст. Васильев" аатынан сылы собуотугар, киниги "Видеавтор" тирээтүгү суопарынан үтүө суобастаахтык үлэстэбит ЕГОРОВ Андрей Анатольевич

Нурбачаабы оройуонун балыһаба таһаарылаахтык үлэстэбит, СӨ Доруобуя харыстабылын туйгуна, РФ Боччоттаах донора МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Улаханник убаастыыр, таптыыр бырааппыт, тайыт, Уолыттын төрүттээх Нурба олохтоо, Суһал көмөҕө суопарынан үтүө суобастаахтык үлэстэбит МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Убаастыыр биригэ үлэстэбит кэлигэбит, Доруобуя харыстабылын туйгуна, Боччоттаах донор МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Убаастыыр биригэ үлэстэбит кэлигэбит, Доруобуя харыстабылын туйгуна, Боччоттаах донор МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Убаастыыр биригэ үлэстэбит кэлигэбит, Доруобуя харыстабылын туйгуна, Боччоттаах донор МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Убаастыыр биригэ үлэстэбит кэлигэбит, Доруобуя харыстабылын туйгуна, Боччоттаах донор МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Выражаем глубокое соболезнование Михайловой Капиталине Прокопьевне в связи с кончиной любимого мужа, ветерана здравоохранения, почетного донора РФ МИХАЙЛОВА Владимира Семеновича

Өр сылга биригэ суһал көмө отделениетыгар суопарынан үлэстэбит кэлигэбит, "СӨ доруобуйатын харыстабылын туйгуна, Арассыыба Боччоттаах донора МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Күндү убаастыыр, ытыктыыр тапталлаах күтүөбүт, СӨ Доруобуя харыстабылын туйгуна, РФ Боччоттаах донора МИХАЙЛОВ Владимир Семенович

Күндү биригэ үөрэммит дьуөгүбүтүгүр Винокурова Александра Николаевна тапталлаах улахан оҕото, кыһа Васелиса

Истинник саныыр биригэ үлэстэбит кэлигэбит ВИНОКУРОВА Васелиса Иппокентьевна

Өр кэмгэ куорат дьаһалтатыгар биригэ үлэстэбит кэлигэбитүгүр Александра Николаевна Винокурова уонна сиэннэригүр Марка, тапталлаах кыһа, тапталлаах ийэтэ Васелиса

Күндү биригэ үлэстэбит дойдубут, кэлигэбит Оҕо поликлиникатын фельдшер ВИНОКУРОВА Васелиса Иппокентьевна

Улаханник убаастыыр, кини туттар биригэ дойдулаахтыгыр, көгүл тустууга Аан дойдутаабы кылаастаах спорт маастарыгар Андреев Владислав Витальевич тапталлаах ийэтэ АНДРЕЕВА Анна Николаевна

Тапталлаах арабыт, ээбит, хос ээбит, үлэ, тыыл бэтэрээни, Октябрьскай нэһилиэк Боччоттаах олохтоо, Сүдү Киһибит ИВАНОВ Николай Васильевич

Биригэ үлэһир кэлигэбитүгүр Светлана Юрьевна уонна Быддьеп Алексейта тапталлаах адалара, эһлэрэ, Убайан олохтоо, үлэ бэтэрээни БЫДЬЕВ Николай Михайлович

Биригэ үлэһир кэлигэбитүгүр Светлана Юрьевна уонна Быддьеп Алексейта тапталлаах адалара, эһлэрэ, Убайан олохтоо, үлэ бэтэрээни БЫДЬЕВ Николай Михайлович

Биригэ үлэһир кэлигэбит Быддьева Елена Николаевна тапталлаах аҕата БЫДЬЕВ Николай Михайлович

Биһиги аймах тумус туттар киһибит, кырдыас таайыт, Октябрьскай нэһилиэк Боччоттаах олохтоо, тыыл, үлэ, "Нурба" сопуос бэтэрээни, байаһаах булчут ИВАНОВ Николай Васильевич

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, Нурбачаан олохтоо ДАНИЛОВА Анна Кирилловна

Биригэ үөрэммит дьуөгүбүт, табаарыспыт, Нурба 1 №-дээх оскулатын 1965 с. бүтэрбит ДАНИЛОВА Анна Кирилловна

Күндүтүк саныыр, убаастыыр эдьийибит ДАНИЛОВА Анна Кирилловна

Биригэ үлэһир, биригэ үлэстэбит кэлигэбитүгүр, дьуөгүбүтүгүр Данилова Мария Ариановна тапталлаах ийэтэ, педагогическай үлэ бэтэрээни, Нурба куорат олохтоо ДАНИЛОВА Анна Кирилловна

Биригэ үөрэммит үлэһини өлүгүрүгүр НИКОЛАЕВА Прасковья Ивановна

Биригэ үөрэммит дойдубутугар, үөрэппит дойдубутугар Санаба тапталлаах ийэтэ НИКОЛАЕВА Прасковья Ивановна

Нурбачааннаабы "Сайды" лэсака күрбүчү сүл нитэччинэн үтүө суобастаахтык үлэстэбит, истинник саныыр балтыбыт, эдьийибит, убаастыыр воспитательбит, эйбэс эбээ, тапталлаах ийэ ЯКОВЛЕВА Анна Кирилловна

Күндүтүк саныыр эдьийибит АНА

Күндүтүк саныыр эдьийибит АНА

Генеральной директор Стручкова Н.М. Кылаабынай редактор Дорощева Л.К.

Хаһыат Саха сиригэр сибээс, информационной технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэрин кэтээн көрүү Федеральнай судууспатын Управлениетыгар (Роскомнадзор) 03.06.2020 с. регистрацияланна. ПИ № ТУ 14-00551

Тэрийэччилэр: Саха Республикатын Правительствота, Саха Республикатын "Сахабэчээт" Госуларственнай автономнай тэрилтэтэ, Таһаарааччы: СР "Сахабэчээт" ГАУ

Телефоннара: Редактор-директор - 2-33-32. Компьютернай отдела - 2-33-32. e-mail: redakcia06@mail.ru

Индекс: ПИ 988 Тираж 658. Объем 3 п.л. Сыйаната - 30 солк. 15.09.2021 с.

